

IZ EKSPOZEJA ZVONETA DRAGANA V ZBORIH SKUPŠČINE SRS

Rešitve izhajajo iz nove ustave in pogojev enotnega trga

V sredo, 24. julija, so zasedali vsi trije zbori republiške skupščine ter sprejeli več zakonov in stališč. Težišče pozornosti je bilo na oceni gospodarskega položaja. Delegati v družbenopolitičnem zboru, zboru združenega dela in zboru občin so poslušali ekspozice podpredsednika izvršnega sveta Zvoneta Dragana o družbenogospodarskih gibanjih v prvem polletju. Predložena so jim bila tudi stališča predsedstva RK SZDL Slovenije o oceni gospodarskih gibanj. Nadalje so obravnavali poročilo o poteku samoupravnega sporazumevanja in učinkovitosti samoupravnih sporazumov o merilih za delitev dohodka in osebnih dohodkov. Vsi trije zbori so sprejeli zakon o samoupravni interesni skupnosti za ptt promet ter osnutek zakona o stanovanjskih zadrugah. Zbor združenega dela in zbor občin sta sprejela tudi odlok in tri zakone, ki se nanašajo na elektrogospodarstvo. Potrdili so družbeni dogovor o temeljnih razvoju elektrogospodarstva od leta 1974 do 1980, sprejeli spremenjene in dopolnjene zakone o združevanju sredstev uporabnikov družbenih sredstev za financiranje elektroenergetskih objektov, o združevanju sredstev odjemalcev električne energije na visoki in nizki napetosti za financiranje energetskih objektov.

Podpredsednik IS SRS - Zvone Dragan.

podlage za celovitejšo in realnejšo oceno ter uspešnejše ukrepanje na vseh ravneh. V najkrajšem času bomo morali izpopolniti sistem družbenih računov in celotne družbene evidence. Šele potem bodo nosilci družbenih in samoupravnih odločitev objektivno informirani o kakovostnih in količinskih spremembah ter težnjah.

Pri uresničevanju resolucije smo se trudili uresničiti načrtano politiko. Pripravljene so bile prve osnove skupne dolgoročne razvojne politike, izvršni svet je slovenski skupščini predložil vrsto ukrepov in zakonov, med katerimi so zlasti pomembni tisti, s katerimi bo mogoče odpraviti strukturna neskladja na področju energetike, prometa, kmetijstva in drugod. Sprejete so bile tudi odločitve o ukinitvi vseh oblik državnega kapitala, in sicer tako, da so bila sredstva usmerjena v prednostne razvojne smeri. (Nadaljevanje na 2. strani)

Ko ocenjujemo družbenogospodarska gibanja v prvi polovici tega leta, si moramo najprej zastaviti vprašanje, kako uresničujemo temeljne cilje in naloge resolucije v letošnji družbenoekonomski politiki in s kakšnimi problemi se srečujemo ob prehodu v drugo polovico leta. Tako je podpredsednik izvršnega sveta skupščine SRS začel ekspozice, po katerem je nato v republiški skupščini razvila razprava delegatov. Nadaljevala se bo septembra meseca, ko bodo sprejeti nekateri novi ukrepi za uresničitev zastavljenih ciljev družbenega ter gospodarskega razvoja v Sloveniji.

Zvone Dragan je dejal, da so vsestranske in poglobljene razprave potrdile, kako vzpodbudna je bila za nadaljnji razvoj samoupravnih socialističnih produkcijskih odnosov razgibana dejavnost vseh nosilcev gospodarskih ter družbenih odločitev pri uveljavljanju ustavnih določil ter pri izvajanju sklepov slovenskega ter zveznega kongresa zveze komunistov. To bo prineslo trajnejše samoupravno obvladovanje gospodarskih tokov, razširilo bo materialno podlago združenega dela, delavcem pa prepustilo

odločujoč vpliv na ustvarjanje ter delitev dohodka in na celotno družbeno reprodukcijo. Danes pa se, je dejal Dragan, gospodarstvo še vedno razvija v pogojih nedosledno uveljavljenih rešitev. Ukrepi ekonomske politike pogosto niso usklajeni z dolgoročno razvojno usmeritvijo, zapletene in nestabilne pa so tudi mednarodne ekonomske razmere.

Zvone Dragan je takoj na začetku poudaril, da je sistem evidence, statistike in družbenih računov v marsičem zastarel in zato ne daje prave

Uspehi službe za industrijsko oblikovanje

„Iskra je na področju industrijskega oblikovanja korak pred drugimi sorodnimi podjetji v Sloveniji,“ je poudaril vodja Službe za industrijsko oblikovanje pri sektorju marketinga - Ljuban Klojčnik.

Kar 164 priznanj in nagrad v domovini in tujini je doslej dobil ta mladi Iskrin kolektiv. Odkod takšni uspehi? So v tej službi zaposleni res sami najboljši strokovnjaki, ali gre morda za izredno utečen „mehanižem“ teamskega dela, ali pa za oboje? Odgovor na ta tri vprašanja nam je dal vodja te službe Ljuban Klojčnik, ki je opozoril, da se njihov

kolektiv počuti kot družina, v kateri ni nobenih želja in stremeljenj po izstopanju, oz. po tem, da bi kdo skušal zasluge za uspehe pripisati le sebi.

Vsekakor pa gre precej zaslug za ta priznanja pripisati nekdanjim uslužbencem Službe za industrijsko oblikovanje Davorinu Sa vniku, Stanetu Abetu in Danici Petrovič. Sadovi njihovega, lahko bi rekli, pionirskega dela so vidni še zdaj.

V Službi za industrijsko oblikovanje je trenutno zaposlenih 15 delavcev - 8 oblikovalcev, 2 modelarja in 5 grafikov. Področje, ki ga opravljajo, je izredno pestro in široko, pač takšno kot je Iskrina proizvodnja. Oblikujejo vse, od najmanjših komponent do največjih izdelkov široke potrošnje in profesionalne tehnike. Skrbijo tudi za

enotni videz Iskrinih trgovin, hkrati pa precej sodelujejo z vsemi inženiringi v Iskri, kot je na primer avtomatizacija v industriji, avtomatizacija v prometu, avtomatizacija v elektrogospodarstvu itd.

Najvišje domače priznanje je vsekakor zlata medalja za oblikovno in funkcionalno dognanost cestnega telefonskega stebra. To nagrado so dobili na 5. bienalu industrijskega oblikovanja v Ljubljani. Od tujih priznanj je treba omeniti Die gute Industrieform v Hannoveru v ZR Nemčiji ter priznanja s samostojne razstave industrijskega oblikovanja v Stuttgartu in razstava Iskrinega industrijskega oblikovanja v design centrih v Londonu, Oslu in drugod.

„Kljub temu, da si je industrijsko oblikovanje v Iskri že pridobilo domovinsko pravico in to področje danes ni več neznanka, se nekateri še vedno premalo zavedajo, da je v bistvu vsa proizvodnja usmerjena le k potrošniku in moramo gledati predvsem na končnega porabnika izdelka, ne pa samo na lastne želje in možnosti. To pa je predvsem naloga te službe, ki deluje v okviru marketinga. Vsekakor moramo zadovoljiti porabnika, seveda pa pri tem ne smemo zanemariti izdelovalca, proizvajalca, saj dobro vemo, s kakšnimi težavami se vsak dan ubadajo naši ljudje po tovarnah,“ meni Ljuban Klojčnik.

V nadaljevanju pogovora je poudaril, da v Iskri še vedno nimamo neke določene programske politike, ki bi načrtovala proizvodnjo za daljše obdobje, saj bi se v tem primeru res lahko vsi in z vsemi silami poglobili v probleme, temeljito raziskali določen problem in na podlagi teh raziskav omogočili porabniku najboljši izdelek,

Ob prazniku občine Radovljica

Jože Gregorčič z Jesenic, narodni heroj, komandant Cankarjevega bataljona.

Radovljiška občina praznuje občinski praznik 5. avgusta v spomin na dan, ko je bil leta 1941 ustanovljen Cankarjev bataljon.

Na posvetovanju vojnorevolucionarnih komitejev Gorenjske 20. julija 1941 pod Malim Gregorjcem, je bil sprejet sklep, da se prične oborožen odpor proti okupatorju na Gorenjskem. Na posvetovanju so bili zbrani vsi vodilni politični delavci Gorenjske (Stane Žagar, Tomo Brejc, Lojze Kebe, Jože Gregorčič in Ivan Bertonec-Johan). Samo nekaj minut od tod je bila 29. 7. 1941 ustanovljena jelovska četa, ki je kasneje nosila ime Ilija Gregoriča. Jeseniška četa je bila ustanovljena 22. julija 1941. Tretjega avgusta sta se srečali obe četi nad Taležem. Četi sta nameravali ponoči čez Savo, da bi skupno s storžiskim bataljonom napadli begunjsko kaznilnico in osvobodili jetnike. Vendar so Nemci za akcijo zvedeli in zato zastražili Savo. Četi sta zato napad na Begunje odložili. Na Pogrošarjevi plani so 5. avgusta 1941 iz obeh čet ustanovili Cankarjev bataljon v spomin na Cankarjevo četo v bataljonu „Djuro Djaković“ v Španiji. Komandant bataljona je postal Jože Gregorčič, pri bataljonu pa je bil tudi Stane Žagar kot član poveljstva slovenskih partizanskih čet. Bataljon je štel nad 100 borcev in bork, le okrog 70 pa jih je bilo oboroženih. Žagar je iz Ljubljane prinesel tudi „Partizanski zakon“, tako da so bataljon lahko uredili po njem. Partizani so tudi slovesno zaprisegli.

Od Pogrošarjeve plani so odšli borci 6. avgusta nazaj na Vodice, od tu pa na Rzenov rob. Tu so jih 8. avgusta napadli Nemci. Cankarjevci so se morali umakniti, vendar so Nemcem prizadejali velike izgube. To je bil prvi položajni boj slovenskih partizanov in je imel velik odmev v vsej Sloveniji. Bataljon je imel hude boje z Nemci še vse leto 1941 in je združeval skoraj vso partizansko aktivnost na Gorenjskem. Nada Bizjak

Ja, partizan osvobodilne ljudske armade slovenskega naroda, ki se ob boku slavne Delarske - kmečke policijske armade Sovjetske zveze ter vseh ostalih za svobodo se boriših narodov bomo za osvoboditev in združenje slovenskega naroda, za bratstvo in mir med narodi in med ljudmi za srečnejšo bodočnost delovnega ljudstva,

prisegam

Med svojim narodom in svojim sobojernikom da bom oddal vse svoje sile in vse svoje sposobnosti svojemu stvarni slovenskega naroda, delovnega ljudstva ter vsega naprednega in svobodoljubnega človeštva v sveti boju proti fašističnim tlačiteljem in barbarom, da ne bom zapustil partizanskih vrst, v katerih sem prostovoljno in zavestno vstopil, in ne odločil prozija do popolne zmage nad fašističnim okupatorjem, do popolnega izstranitja vseh kega osvobodilnega voja slovenskega naroda. Prisegam, da bom v boju za te delke osvobodilne boje svojo krvjo bramb vst in predstavljam naše partizanske zastave in pa bom, če bo potrebno, izmoral tudi svoje življenje.

Za svobodo v boj!

Faksimile besedila partizanske prisege.

proizvajalcem pa to, da bi lahko z minimalnimi stroški naredili kar se da najboljši izdelek.

Kritiko na račun Iskre pa je Ljuban Klojčnik omilil, saj je opozoril, da je naše podjetje kljub vsemu še vedno precej pred drugimi sorodnimi organizacijami.

„Kljub uspehom, ki so bili doseženi v naši službi, pa se srečujemo s problemi, ki so na žalost težko premostljivi pri nas v Iskri. Težko naletim na ljudi, ki bi razumeli naše potrebe po kakšnem dobrem stroju,

posebno, če je to sodobnejši in s tem tudi dražji stroj. Potrebna bi bila nekaj milijonska investicija v opremo delavnic za obdelavo plastičnih mas, kot tudi nakup zahtevnejšega stroja, ki bi nam olajšal delo. Z njim bi si lahko precej pomagali pri našem delu. Več bi lahko naredili, če bi imeli malo več možnosti za nakup raznih pripomočkov, materialov, strojev... vendar kljub temu nekako še delamo, pod približno normalnimi pogoji,“ je dejal vodja Službe za industrijsko oblikovanje Ljuban Klojčnik. lad

Srednjeročni načrt razvoja Zmaja

Srednjeročni plan razvoja tovarne ZMAJ za obdobje 1974 - 1978 je izdelan in sicer za Ljubljano in Sentvid. Plansko analitska služba ga je že posredovala v obravnavo strokovnemu kolegiju in delavskemu svetu, zajema pa proizvodnjo baterij raznih tipov, manganovega dioksida, razvoj, prodajo, izvoz, osvajanje novih polproizvodov in slično.

Srednjeročni plan bomo po kon-

čanih letnih dopustih obravnavali na zborih delovnih skupnosti, podano pa bo tudi izčrpano poročilo o novogradnji.

Nedvomno lahko v septembru pričakujemo aktivno in živahno sodelovanje v obravnavi predloženega gradiva, ki zajema našo nadaljnjo poslovno eksistenco do leta 1978 in, ki obvezno temelji na gradnji nove tovarne - novega Zmaja. My

To so člani službe za industrijsko oblikovanje Iskra Commerce - sektor marketing, ki jo vodi Ljuban Klojčnik.

Perspektive in nekateri splošni pogoji gospodarjenja dokonca leta

Razprava v zvezni skupščini o gospodarskih gibanjih v zadnjih petih šestih mesecih je omogočila, da imamo preciznejšo sliko o tem, kako smo delali minulega pol leta, hkrati pa omogoča določitev konkretnih perspektiv o tem, kakšni so splošni pogoji in možnosti za gospodarjenje do konca leta.

Ob določevanju možnosti in pogojev velja takoj poudariti, da bo vse to, kar smo delali minulega pol leta, tako v pozitivnem kot negativnem smislu, še kako določalo, ne samo naše možnosti in želje, temveč tudi smer akcije do konca leta. Da bi to potrdili, naj navedemo samo nekaj poglavitnih parametrov gospodarskih gibanj v minulih šestih mesecih: industrijska proizvodnja je potekala zelo dinamično, povečala se je za 9,7 % glede na ustrezno lansko razdobje in dosegla po enotnih ocenah „zgomjlo točko“ vseh realnih možnosti v sedanjih okoliščinah; vse oblike potrošnje — osebna, skupna in investicijska naraščajo zlasti v zadnjih dveh mesecih zelo hitro ter nad predvidevanji, dogovori in sporazumi; porast izvoza in uvoza je v fizičnem obsegu skoraj enak, vendar zaradi velikih sprememb v razmerjih izvozno-uvoznih cen se pojavlja visok deficit v naši plačilni bilanci; naraščanje cen pri proizvajalcih industrijskih proizvodov je bilo zelo intenzivno in je znašalo 16,1 %, medtem ko so na drobno cene v šestih mesecih narastle za 13,2 % in če se bodo take tendence nadaljevale, bo presežen družbeno dogovorjeni okvir naraščanja cen.

Na kratko rečeno, navedeni parametri kažejo, da je bilo minulega polletja veliko pozitivnih in dinamičnih gibanj, ki pa so jih spremljale neugodne okoliščine in tendence, med

katerimi se zlasti v zadnjih dveh mesecih pojavlja tudi rušenje globalnega gospodarskega ravnovesja. Izhajajoč iz navedenih dejstev, spoznanj in tendenc in upoštevajoč vse, kar je bilo rečeno v skupščinski debati, bi bile perspektive in nekateri splošni pogoji za gospodarjenje do konca tega leta v glavnem naslednji:

PROIZVODNJA: V naslednjih mesecih ni mogoče računati z dinamiko, kot je bila dosežena v preteklih šestih mesecih, ne glede na to, da se ne postavlja vprašanje doseganja predvidene dinamike razvoja za to leto. Razloge za to smo že navedli, omenimo pa še naslednje. Poudariti velja, da se bo dinamični razvoj nadaljeval v okvirih, ki jih omogoča sedanja gospodarska struktura in uvozno-izvozna razmerja. Še naprej bodo imele največje šanse proizvodnja energije, surovin in hrane, in sicer kot strateške smeri, od katerih je v največji meri odvisno vse drugo.

POTROŠNJA: Da bi se izognili nadaljnjemu rušenju globalnega gospodarskega ravnovesja oziroma da bi ga obdržali v možnih realnih okvirih, je odločilnega pomena, da se vse oblike potrošnje spravijo v meje razpoložljivega dohodka oziroma njegove rasti, da pa splošna in skupna potrošnja naraščata počasneje od dohodka. To ne pomeni nikakršne restrikcije, temveč gre za ponovno afirmacijo dogovorjenega in edino možnega načela trošenja tega in toliko, kolikor se proizvaja oziroma s čimer se razpolaga. Izhajajoč iz navedenega bi to praktično pomenilo:

1. Na področju osebnih dohodkov je treba zagotoviti, da se v šestmesečnem obračunu spravijo v okvire, ki so samoupravno dogovorjeni, tako da se posveti potrebna pozornost real-

nosti ugotavljanja dohodka, ker je to v skladu z našim sistemom ter z ukrepi, ki veljajo v zvezi z zagotavljanjem likvidnosti gospodarjenja. Hkrati je treba po kritični analizi sedanjega mehanizma družbenih dogovorov in samoupravnih sporazumov o politiki dohodka in osebnih dohodkov, nujno vnesti vanje potrebne korektive, zlasti zaradi tega, ker se dohodek v posameznih delih združenega dela visoko povečuje zaradi naraščanja cen, s tem pa se povečujejo tudi osebni dohodki, ki tudi sicer niso nizki. Prav tako je treba razviti interni sistem delitve tako, da bi spodbujali produktivno in ustvarjalno delo, toda odpravljali uravnilovko, ki tudi sicer izvaja pritisk na splošen porast osebnih dohodkov.

2. Na področju splošne in skupne porabe morajo republike in pokrajine nujno uveljaviti ukrepe, s katerimi bi se obremenitve s prispevki in davki spravilo v okvire, določene z družbenim dogovorom o kriterijih in višini obremenitev dohodka delovnih organizacij in državljanov v tem letu. Zlasti bi morali nujno zagotoviti, da se obseg sredstev interesnih skupnosti omeji v okvire, ki jih dopušča sedanja rast dohodka in v skladu z dogovorjeno politiko. Pri tem je nujno, da se stopnja prispevkov na osebne dohodke in davki zmanjšujejo, da ne bi bile tudi same vir naraščanja cen in ustvarjanja dodatnih sredstev za splošno in skupno porabo.

3. Na področju investicijske potrošnje bo z razpoložljivimi sredstvi preprečeno vlaganje v investicije brez pokritja. Še naprej velja predpis, da temeljne organizacije združenega dela, ki ne razpolagajo z zadostnimi trajnimi obratnimi sredstvi, ne morejo investirati čez določene zneske amortizacije. Preprečeno bo, da bi se krat-

koročni krediti plasirali v dolgoročne obveznosti. Banke bodo dosledno izvajale načelo, da se ne odobravajo krediti v vseh primerih, ko kreditorejmalci niso sposobni zagotoviti lastnega deleža.

KREDITNO MONETARNA POLITIKA V naslednjih mesecih je predvideno dosledno uresničevanje resolucije o osnovah politike družbeno-ekonomskega razvoja v letu 1974 tako glede skupne denarne mase kakor tudi glede selektivnega kreditiranja. Prizadevati si bo treba, da se v skladu z resolucijo zveze skupščine in v skladu s samoupravnimi sporazumi rešijo vprašanja posebnih namenov. V tem smislu je treba s samoupravnim sporazumom rešiti vprašanje kreditiranja večje opreme, kar je zelo važno tako s stališča notranjega razvoja kakor tudi s stališča omejevanja zelo visokega in ekonomsko pogosto neracionalnega uvoza opreme.

IZVOZ: Že so uveljavljeni, v prihodnje pa bodo uveljavljeni še nadaljnji ukrepi za selektivno spodbujanje izvoza in za krepitev izvozne sposobnosti gospodarstva. Izjemnega pomena je, da se zagotovi koordinirani nastop jugoslovanskega gospodarstva na mednarodnih trgih in da se v tem smislu dosežejo dogovori in sporazumi v okviru združenega gospodarstva o pogojih prodaje in nabave blaga v inozemstvu.

UVOZ: V okvirih tekoče ekonomske politike bodo uveljavljeni ukrepi za racionalnejši uvoz. S spremembami v mehanizmu deviznega in zunanjetrgovinskega sistema bodo selektivno uveljavljeni ustrezni ukrepi, ki naj bi ublažili dinamiko uvoza oziroma ki bi uvoz, ki ni nujen s stališča planirane dinamike razvoja in redne preskrbljenosti trga, omejili v okvirih revidirane trgovske plačilne bilance za to leto.

PLAČILNI DEFICIT: Glede kritja letošnjega deficita v plačilni bilanci (okrog 720 milijonov dolarjev) je bilo sklenjeno, da bo delno pokrit iz zmanjšanja deviznih rezerv, ki pa ne smejo biti nižje od 1,2 milijard dolarjev, delno pa na račun večjega najemanja inozemskih kreditov. Ko gre za plačilni deficit, je treba poudariti, da je predvsem rezultat dražje nafte na svetovnem trgu. Čeprav se je nafta podražila tudi na domačem trgu, se njena potrošnja ni zmanjšala, temveč celo povečala, zaradi česar ZIS meni, da je treba v okviru ukrepov tekoče ekonomske politike sprejeti ukrepe za omejitve domače potrošnje nafte v

okvirih, ki so ekonomsko možni. Kdaj in kako bodo uveljavljeni ti ukrepi, še ni znano.

CENE: Področje cen bo pomenilo tudi v naslednjih mesecih tako kot doslej najbolj zamotano, najbolj nestabilno in najbolj občutljivo vprašanje. Do njihovih sprememb bo moralo priti zaradi več razlogov, vendar pa je treba spremembe cen izvajati v skladu z družbenim dogovorom o politiki cen za to leto. Odstopanje od teh okvirov mora biti povezano tudi s korigiranjem tega dogovora. Vendar pa ni mogoče dovoliti, da bi se okvirni dogovorjene politike stihijsko spreminjali, temveč se je treba upreti tendencam splošnega povečanja cen, zato da ne bi povzročili resnih težav za vse tokove reprodukcije oziroma da se ne bi razbohotila inflacija, ki je že navzoča.

Glede cen je treba poudariti, da se v naslednjih mesecih pričakuje veliko bolj zapleten položaj, predvsem na področju cen na drobno oziroma pri življenjskih stroških. Izvedene bodo namreč spremembe v cenah osnovnih živil, kar je v zvezi s spremenjenimi zagotovljenimi cenami osnovnih kmetijskih pridelkov. Prav tako bodo v naslednjih mesecih vplivale na drobne cene tudi višje cene pri proizvajalcih industrijskih izdelkov, zvišale pa se bodo tudi cene storitev ter starnine, kar je bilo večinoma preloženo na drugo letošnje polletje. Vse to zahteva ne samo pozornejšo in odgovornejšo ravnanje na vseh ravneh, temveč tudi izvajanje trajnejših ukrepov na področju socialne politike, da ne bi poslabšali življenjske ravni delavcev z najnižjimi prejemki, ki s svojimi družinami živijo izključno od dohodka, ustvarjenega v družbenem sektorju.

Navedli smo nekatere poglavitne postavke in splošne pogoje za gospodarjenje do konca leta 1974, kakor so bili izraženi v skupščinski razpravi v tem tednu. Nedvomno bo marsikaj od navedenega še usklajeno s tekočo ekonomsko politiko, tako zaradi sprememb, ki so možne v zvezi z delovanjem mednarodnega trga, kakor tudi zaradi delovanja vseh domačih gospodarskih subjektov. Gledano v celoti, pa so kljub zamotanemu položaju in ob pogoju, da se bodo vsi gospodarski in družbeni činitelji dosledno borili za uresničitev predlaganih načel, dane možnosti, da bo tudi letošnje leto zaključeno uspešno, tako na področju ekonomskega kot socialnega razvoja.

Rešitve izhajajo...

(Nadaljevanje z 2. strani)

Zvone Dragan je pojasnil še nekatera stališča o kreditno monetarni politiki in poudaril, da bomo v Sloveniji vztrajali pri tem, da selektivno kreditiranje gospodarstva prenesemo na poslovne banke in hkrati dosežemo, da se bodo obvezne rezerve pri Narodni banki Jugoslavije postopno zniževale.

Vso pozornost bo treba posvetiti trem področjem, kjer odstopamo od ciljev in nalog resolucije in programa antiinflacijske akcije, to je gibanju cen in inflaciji, naraščanju vseh oblik porabe in ekonomskim odnosom s tujino.

Poudaril je socialni pomen ukrepov za zavarovanje standarda posameznih kategorij prebivalstva, ki so jih podražitve najbolj prizadele. Ko je govoril o glavnih vzrokih pospešene inflacije, je Zvone Dragan dejal, da potrošniškega obnašanja prenizek nacionalni dohodek ne prenese. Zato bi morali zaostri ti odnos do smotnega gospodarjenja in varčevanja. Združeno delo pa tudi ekonomski sistemi bi morali spodbujati in postopnemu zmanjševanju inflacijske stopnje.

Sedanji pristop pri uvajanju novih družbeno-ekonomskih odnosov je še nedograjen in porajajo se tu in tam težnje, da bi pod novim plaščem obdržali staro vsebino.

Točnejša ocena dogajanj v prvih mesecih letos bo možna šele, ko bo znana polletna bilanca gospodarstva. Takrat bo tudi mogoče predlagati ukrepe, s katerimi bomo uskladili porabo z gospodarskimi dosežki. Zvone Dragan je omenil dve možnosti, po katerih lahko uredimo prispevke, vplačane v prvih mesecih tega leta. Prispevne stopnje lahko spremenimo in zagotovimo, da izvirni dohodki za splošno skupno porabo za 4 točke zaostajajo za rastjo nominalnega družbenega proizvoda. Lahko pa se odločimo tudi za to, da prispevnih stopenj ne spreminjamo, izdatke pa zadržimo za 4 % pod rastjo nominalnega družbenega proizvoda.

Zvone Dragan je govoril tudi o vplivu inflacije na družbene dejavnosti ter o težavah na raznih področjih. Zaradi primanjkljaja v republiškem proračunu bo izvršni svet določil

višino davka od dohodka temeljnih organizacij združenega dela jeseni, ko bo pojasnjen položaj v zveznem in republiškem proračunu, vendar ne bo predlagal stopnje, ki bi presegla 5 %.

Govoril je tudi o gibanju osebnih dohodkov ter dejal, da močno zaostajamo pri urejanju sistema razporejanja dohodka in osebnih dohodkov.

Trgovinska bilanca Slovenije se močno slabša in v drugem polletju bo treba z dodatnimi selektivnimi ukrepi spodbuditi izvoz, predvsem finalnih izdelkov. Uvoz pa bi bilo treba omejevati le selektivno, in sicer s samoupravnimi sporazumi znotraj samega gospodarstva.

Na koncu je Zvone Dragan poudaril, da so razlike med sprejetimi načeli in med prakso nastale zato, ker nismo dovolj zavzeto urejali razvojnih vprašanj na novih ustavnih temeljih, nismo bili primerno organizirani in nismo povezovali vseh nosilcev odločitev in odgovornosti. Pomanjkljiv je bil tudi čut solidarnosti in pri sprejemanju in uveljavljanju ukrepov ekonomske politike nismo bili dovolj dosledni. Čas je, da ukrepamo. V Sloveniji bomo skušali pripraviti rešitve za nekatera bistvena sistemska področja, pri čemer bomo izhajali iz nove ustave in pogojev enotnega trga.

Pri ocenjevanju gospodarskih gibanj in prvem polletju je Zvone Dragan ocenil tudi vpliv mednarodnega gospodarskega položaja nanje. Izkušnje v poldrugem letu sicer kažejo, da dolgoročni trendovi ni mogoče naenkrat obrniti v drugo smer, izredno pomembno pa je, da na ekonomskem področju izkoristimo pravi čas in uporabimo pravo mero za ukrepanje, pri tem pa upoštevamo še dogajanja v drugih državah, saj smo z različnimi ekonomskimi in političnimi stiki intenzivno vključeni vanje.

Visoka stopnja gospodarske rasti sodi nedvomno med temeljne naloge; ob visoki rasti proizvodnje in dohodka lahko s kakovostnimi ukrepi odstranimo strukturne in druge probleme. Gospodarsko rast pa je treba ocenjevati realno, predvsem pa je treba videti, kakšno ceno bomo morali plačati za visoko stopnjo rasti.

Zavzemamo se za doslednejše uveljavljanje kakovostnih dejavnikov v razvojni in ekonomski politiki ter v gospodarjenju organizacij združenega dela. Pomagalo bo tudi, če bomo odstranjevali najhujše materialne omejitvene činitelje, ki se kažejo zlasti v občasnem pomanjkanju električne

energije, surovin in reprodukcijskega materiala.

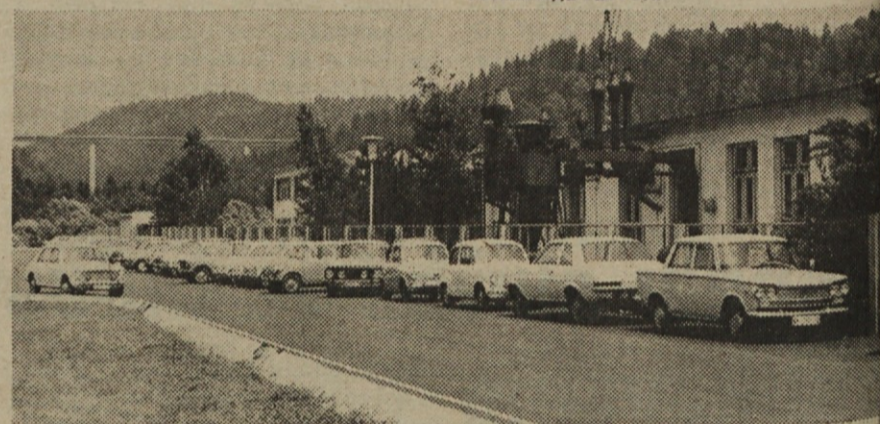
Ob ugodnem obsegu industrijske proizvodnje hitreje naraščajo proizvodni stroški in nekatere organizacije združenega dela poslujejo na meji enostavne reprodukcije ali celo z izgubo. Premalo je prizadevanj, da bi gospodarili, kot nas zavezujejo dokumenti ZK in ustava, zlasti z zvišanjem produktivnosti dela ter z uvajanjem nove tehnologije. V gospodarstvu in izven njega se povečuje obseg administrativnega dela, prepočasi pa se širi ustvarjalno razvojno delo. Močno kasnimo tudi pri iskanju samoupravnih rešitev, s katerimi bi trajneje povezovali proizvajalce v tako imenovane verige od surovin do končnih izdelkov.

Podpredsednik izvršnega sveta je opozoril tudi na upadanje likvidnosti nekaterih organizacij združenega dela, ki ima vzroke predvsem v inflaciji, rastočih investicijah v osnovna sredstva in prevelikem obsegu plačil za nabavo surovin in reprodukcijskega materiala.

Prednostne naloge pri razvoju slovenskega gospodarstva so tako obsežne, da jih ne bo mogoče uresničiti čez noč. Za zgraditev elektrogospodarskih objektov primanjkuje do leta 1978 približno šestina sredstev. Zaradi tega bo treba v Sloveniji razmišljati kot o prehodni rešitvi, ki jo bo kmalu nadomestila z lastnimi mehanizmi razširjene reprodukcije novo ustanovljena elektrogospodarska interesna skupnost, o povečanju depozitov pri investicijah in o višjem prispevku za porabljeno električno energijo.

Na področju kmetijstva se sklepi dolgoročnejshe smeri mešajo s posebnimi intervencijskimi ukrepi. Materialni položaj kmetijskega sektorja se je poslabšal. Sedanji popravek pri cenah nekaterih živilskih proizvodov je bil neogiben ob močnem zvišanju cen industrijskih izdelkov. V kmetijstvu pa se je pojavil še problem tržnih presežkov mesa zaradi prepovedanega izvoza v dežele EGS. V Sloveniji se bomo zavzemali za to, da bi ukrepe v zveznem merilu prilagodili najnovejšemu stanju v živinoreji.

Zanimanje gospodarstva za vlaganja manj razvitih območij v republiko narašča, zato bo treba povečati sredstva v republiškem proračunu, da bi preprečili zamude pri graditvi nekaterih pomembnih proizvodnih zmogljivosti v manj razvitih krajih.

Novourejeni in asfaltirani parkirni prostor za tovorna električnih merilnih instrumentov v Otočah je namenjen za vozila uslužbencev in obiskovalcev in meri 2.400 kv. m.

Povečan izvoz

Tovarna električnih merilnih instrumentov iz Otoč se čedalje uspešneje vključuje v mednarodno delitev dela. Z večjim številom zahodnonemških družb so se dogovorili za poslovno-tehnično sodelovanje. Tako sta že sklenjeni tudi kooperacijski pogodbi z zahodnonemško družbo METRAWAT in madžarsko GANZ. Pripravljajo pa še tretjo z avstrijsko družbo GOERZ.

V l. 1974 je narasla proizvodnja za cca 60 % glede na lansko leto. Pri tem je narasel izvoz za 140 %. Za l. 1975 predvideva vodstvo tovarne porast proizvodnje glede na letošnje za 40 %. Pri tem bo predvidoma v največji meri narasla proizvodnja univerzalnih ka-

zalnih instrumentov ter instrumentov za vgradnjo.

Svoje proizvode izvažajo v glavnem na konvertibilno področje v ZRN, Veliko Britanijo, Francijo, Švico, Italijo, Benelux, Skandinavijo, ZDA, Južno Ameriko, Poljsko in Madžarsko. Intenzivno se tudi dogovarjajo za izvoz v SZ in ČSSR ter pripravljajo prodajo svojih proizvodov v dežele v razvoju.

V Jugoslaviji je otoška tovarna edini proizvajalec na področju merilnih instrumentov. Strokovnjaki zato predvidevajo v naslednjih nekaj letih še veliko večje povpraševanje po njih izdelkih kot doslej.

V. B. R.

V Otočah gradijo novo montažno zgradbo za proizvodnjo instrumentov v izmeri 800 kv. m. Izvajalec gradbenih del je GP „Gorenjec“ iz Radovljice. Zgradba bo dograjena v rekordnem roku štirih mesecev. Oprema zanjo je delno že nabavljena, del pa je še na poti.

Problemi z zalogami

Zaloge moramo ocenjevati iz dveh izhodišč: kot potrebne rezerve za nemoteno odvijanje proizvodnega procesa in kot obremenitve razpoložljivih obratnih sredstev. Pri tem je funkcija načrtovanja in krmiljenja gibanja zalog, oziroma njihova optimizacija, zagotovo eden od bistvenih elementov gospodarjenja, ki naj ob najmanjših možnih zalogah in ob njihovem največjem obračunu omogoči čim popolnejši izkoristek proizvodnih zmogljivosti. Odgovornost za to problematiko nosi v osnovi planski oddelek, vendar moramo upoštevati tudi vse ostale činitele, ki v trenutni situaciji bolj ali manj neodvisno od službe načrtovanja vplivajo na problematiko zalog. S tem sestavkom želimo opozoriti prav na to dejstvo, kajti brez sodelovanja vseh in zavesti, da pri reševanju te problematike mora sodelovati vsak na svojem področju in po svojih možnostih, stan, ne bomo uspeli bistveno izboljšati.

Pri obremenjevanju zalog je odločujoč element vpliv trga s cenami, dobavnimi roki, komercialnimi količinami, kvaliteto in sortiranostjo ponudbe. Stike s trgom ima predvsem neposredno nabava, zato mora ona zasledovati vse te vplive, nanje ustrezno reagirati in dati planski službi čim bolj ažurne podatke, da lahko optimalne zaloge tudi obdržimo. Standardizacija in ožji izbor je pri tem odločilnega pomena, to področje pa je v rokah RI in delno tehnologije, ki lahko z ustreznimi ukrepi omilijo problematiko prevelikega števila pozicij v skladiščih (in za nabavo).

Po drugi plati pa je za višino zalog zelo pomemben tudi reden in tekoč odjem. Ugotavljamo, da so zaloge polizdelkov občutno premajhne, nasprotno pa so zaloge surovin, tako kot reprodukcijskega gradiva kot kupljenih delov, zelo visoke. Soodvisnost teh zalog je pomemben činitelj, ki vpliva na njihovo višino. Večja proizvodnja polizdelkov že sama po sebi povečuje odjem gradiv za predelavo, istočasno pa omogoča tudi večji izkoristek montažnih kapacitet in še večji odjem tudi tistih pozicij na razredu 3, katere neposredno vgrajujemo. Neusklajenost na tem področju je po oceni planske službe osnovni vzrok za prekomerno naraščanje zalog v surovinah. Zato je nujno, da povečamo proizvodnjo v osnovnih delavnicah – pogoj pa so seveda dobra in vzdrževana orodja ter zadostno število delavcev – odpravimo vse vidne in nevidne zastoje v montažah, ki so posledica pomanjkanja polizdelkov ali pa čakanja na njihovo finalizacijo iz stroja, ker ni zadostnih zalog. Brez rešitve te problematike bomo na znižanju zalog premalo uspešni! Nosilci te naloge so vsekakor tehnologija, orodjarna in osnovne delavnice same.

Sortiranost gradiv v skladiščih je tudi eden od činitelev, ki omogoča normalno delo v proizvodnji in recipročno vpliva na ustrezno obračanje zalog. Tu bomo morali doseči večjo plansko disciplino in z ažurnejšimi pregledi prometa skladišč in lastno evidenco ter z večjo usposobljenostjo planerjev zagotoviti, da bo v skladiščih vedno ustrezn izbor, ki bo v največji možni meri prilagojen načrtu proizvodnje ob upoštevanju iz nabave prejetih tržnih podatkov. Planer gradiva je v relejih še nov, s pripravo načrta za leto 1975 pa računamo, da bo že v celoti obvladal svojo nalogo in da bo politiko zalog – ob sodelovanju vseh drugih omenjenih činitelev – lahko bolj uspešno vodil s polno odgovornostjo za svoje delo.

L

Zaradi pomanjkanja pitne vode, posebno v poletnih sušnih mesecih se je vodstvo tovarne električnih merilnih instrumentov v Otočah odločilo poiskati svoj izvir prepotrebne industrijske, ali celo pitne vode. Na zemljišču tovarne so izvrtali arteški vodnjak. Tako so pridobili kvalitetno hladno vodo. V teku je že poskusno črpanje in izdelava kemičnih analiz o pitnosti, ki jih izvaja Zavod za zdravstveno varstvo Kranj. Končni rezultati bodo znani letos jeseni. Na sliki je vodovodni instalater Alojz Močnik poleg vodnjaka.

Vključeni v projekt izgradnje 380 KV mreže

Januarja letos smo v našem glasilu že pisali o potencialnih možnostih udeležbe „ISKRE“ pri izgradnji jugoslovanske 380 KV mreže. O pomenu tega edinstvenega projekta v svetu, še zlasti pa za naš jugoslovanski in prav tako slovenski prostor, so nas sistematično obveščali naš tisk, radio in TV. Še zdaj skorajda ni dneva, ko ne bi različni avtorji pred nami razgrinjali vseh mogočih problemov nedograjenega elektroenergetskega sistema. Nosilci investicijske politike SR Slovenije se v zadnjih omejitvah prav energetiki v nobenem primeru niso odrekli. Nasprotno, celo posvečajo se ji z vso potrebno skrbnostjo. Tako je npr. tudi predsednik slovenskega izvršnega sveta, ob nedavnem naštevovanju najpomembnejših akcij na prioritetnih razvojnih področjih, še posebej zagotovil, da nas bo sprejeti program razvoja energetike v nekaj naslednjih letih, predvidoma že do 1980, vendarle rešil problemov oskrbe z električno energijo.

In prav s kontekstom našega pretekega pisanja ter vsesplošnih prizadevanj, da bi stekla prva faza izgradnje 380 KV prenosnega omrežja, ki bi povezovala vse jugoslovanske republike in pokrajine v enoten energetski sistem brez „ozkih grl“, kakršna smo do nedavna krepko vsi občutili in ni izključeno, da jih še nekaj časa ne bomo več, sovpada pred dnevi med „ISKRO“ in skupnostjo jugoslovanskega elektrogospodarstva v Beogradu, podpisana pogodba za projektiranje, proizvodnjo in dobavo kompletnih zaščitnih naprav v najmodernejši statični in Combiflex izvedbi. Več milijard starih dinarjev vreden posel so si prizadevni strokovnjaki iz sektorja za avtomatizacijo energetike (direkcije avtomatika, IC), izborili v dokaj ostri domači in tuji konkurenci. Na mednarodni licitaciji je sodelovalo kar 13 domačih in tujih ponudnikov. V pretežni meri ga namreč financira washingtonska mednarodna banka za obnovo in razvoj, znana pri nas po tem, da financira delno ali v celoti pretežno skorajda vse infrastrukturne objekte (železnice, ceste, metalurgijo). Predmet naše pogodbe je kompleksna zaščita daljnovodov, transformatorjev in zbiralnic za napetostne nivoje 380, 220 in 110 KV omrežje vse Jugoslavije. Celoto kompleksne zaščite pa tvori množica najrazličnejših elementov: od distančnih relejev in termične zaščite do diferencialne in pretokovne zaščite, zaščite kablov, zemljostične zaščite idr., skratka vrsta naprav, ki jih v „ISKRI“ že proizvajamo, nekaj njih pa bo pomenilo uvedbo nove, najsodobnejše tehnologije v naši tovarni „Aparati“.

Izgradnja 380 KV omrežja bo morala biti zaključena v letu 1976. Po pogodbi smo vezani na začetke dobav že v prvem kvartalu leta 1975, zaključiti z njimi pa do drugega kvartala 1976.

Iz neuradnih informacij, ki nas niso obšle, izhaja, da pripravljajo investitorji že drugo etapo izgradnje 380 KV omrežja. Vrednost le-te bo približno tako kot prve etape. Najbrž je odveč prav posebej poudarjati, da je od naše angažiranosti in doslednega izvajanja dobavnih rokov odvisna nadaljnja

udeležbe „ISKRE“ pri tem gigantskem projektu.

Prav je, da mimogrede omenimo še tender števil. 11, katerega izid pričakujemo v bližnji prihodnosti. Investitorji bomo lahko ponudili telefonske centrale, usmerjene zveze ter VF naprave. Tudi vrednost tega tenderja ne bo majhna. Znašala bo predvidoma 9 milijard starih dinarjev. Nadejati se uspehov ob priznani kvaliteti naprav in navsezadnje tudi ugledu firme, torej ni nobena utopija.

T.R.

Iskrin servis v Ljubljani dela v nemogočih pogojih

Pred dnevi smo obiskali Iskrin servis v Rožni dolini. Vodilni predstavniki tega kolektiva so nas seznanili z delom in načrti servisa, predvsem pa s problemi, ki jih tajejo. Prispevek o tem bomo objavili v prihodnji številki, tokrat pa objavljamo hudomušen zapis o servisih, med katerimi Iskrin v Ljubljani ni nobena izjema.

PRA – SERVIS

Pračlovek je bil, zaradi ozimnice, prisiljen mahnuti mamuta po glavi. Ker pa so že tistihmal imeli mamuti trde butice in debelo kožo, se je toporišče sekire zlomilo.

Pralovec je skušal pri pramojstru, ki je sekuro izdelal, doseči, da mu popravi praservis sekuro brezplačno, češ da je sekira še v garancijski dobi. Ker pa servisa ta hip še ni bilo, pramojster pa je trdil, da garantira le za sekuro, za toporišče pa ne, češ da tako ali tako rastejo povsod naokoli. Pralovcu ni preostalo drugega, kot da si je sam izdelal toporišče. Ker pa si je s tem pridobil nekaj prakse sam, kar se za servis prav gotovo spodobi, je postal prvi praservis v zgodovini.

Iz pramojstrove delavnice pa je nastala pratovarna, ki je svoj praservis hipoma založila z večjo količino toporišč, zajamčeno domače proizvodnje. Toporišča so bila sicer že malo črviva in od lubadarja obržta; kazala so tudi tendenco rahlega trhlenja, vendar bila so le.

Medtem pa je tovarna pričela tako izdelovati že nov tip sekire, z dveletnim jamstvom za sekuro in s trinajst in pol mesečnim za toporišče, vendar tokrat z večjo luknjo kot prejšnje čase.

Tako je servis iz starih toporišč dobil prvo nekurantno prazalogo rezervnih delov.

Praservis se je skušal razsrditi nad takim poslovanjem, vendar je bil takoj trdo zgrabljen in ker je bil po naravi majhen in podhranjen, je v hipu odnehal, ker so mu obljubljali, da če odneha, ne bo tepen.

PRIMOSTEK VAS PRIČAKUJE

Vse, ki se še niso odločili, kje bodo preživali svoj dopust, vabi tovarna kondenzatorjev „Semič“ v svoj rekreacijski center ob Kolpi. Gostom so na voljo okusna in zadostna hrana, prostor za kampiranje, športne naprave in topla voda za kopanje. Kdor koli želi preživeti nekaj dni v centru, naj se vsaj tri dni pred odhodom telefonično javi Francu Moljku, telefonska številka 068-78-300, ali pismeno sporoči svoj prihod direktno na naslov: Rekreacijski center ISKRA, Primostek, 68332 Gradac.

Cena za hrano je din 50.- dnevno po osebi, za kampiranje pa din 10.- dnevno po šotoru.

Polletni poslovni rezultati Orodjarne

Dolgo, že kar predolgo v našem listu ničesar nismo napisali o delu kolektiva naše orodjarne na Stegnah. To pa seveda ne pomeni, da delovni kolektiv tovarne orodij ne dela in ne premaguje številnih problemov in težav, ki tako rade spremljajo take vrste proizvodnjo. Nasprotno v orodjarni delajo in to kljub vsem težavam še vedno dokaj zadovoljivo, čeprav ne v obsegu, ki so si ga zastavili za letošnje leto. Poglejmo torej, kako je delovni kolektiv orodjarne opravil svoje polletne obveznosti! Najprej moramo povedati, da je letošnji proizvodni načrt tovarne orodij dokaj visok – kar za 32 % višji od lanske realizacije. Tolikšno povečanje, kot je kazalo v začetku, ni pretirana obveznost, ki bi je v normalnih pogojih ne bilo mogoče uresničiti. Toda predvidene in nepredvidene težave, kakor tudi problemi, ki vselej spremljajo orodjarsko proizvodnjo, so predvsem v prvem četrtletju zavirali uspešnejše izpolnjevanje dinamičnega proizvodnega načrta. Tu je namreč treba še omeniti, da bi po sprejetem dinamičnem načrtu morali v prvem polletju uresničiti 57 %, v drugem polletju pa 43 % letnega proizvodnega načrta. V prvem polletju 1974 je tovarna orodij dosegla realizacijo v višini 8.565.000 din, kar pomeni, da je izpolnila 86,5 %, v prvem polletju večjega proizvodnega načrta. Čeprav svoje obveznosti niso v celoti izpolnili, predstavlja takšna realizacija za 11 % več, kot v prvem polletju preteklega leta, kar je zadovoljivo in predstavlja hkrati 488,5 % izpolnitev letnega proizvodnega načrta.

Prej smo že omenili močan porast načrtovane letošnje proizvodnje, kar

za 32 % nasproti lanske realizaciji. Pomembno je, da je tovarna orodij v polletju dosegla takšen poslovni rezultat z enakim številom zaposlenih. Toda dolgi proizvodni cikli in glede na dotok naročil neenakomerno obremenjene strojne zmogljivosti so že v prvem trimesečju povzročile tolikšne težave, da je tovarna ob koncu trimesečja izkazovala 470.000 dinarjev poslovne izgube.

V drugem trimesečju je proizvodnja tekla bolje in je zlasti dober bil junijski proizvodni rezultat. Vendar pa bo moral delovni kolektiv v nadaljnjih mesecih prepročile tolikšne težave, da je tovarna ob koncu trimesečja izkazovala 470.000 dinarjev poslovne izgube.

Če pogledamo posamezne postavke, ugotovimo, da je bil proizvodni načrt pri orodjih v prvem polletju dosežen z 90 %, komaj 41 % svojih obveznosti pa je izpolnila spremljujoča proizvodnja. V tem obdobju je ugodno teklo delo v kalilnici, saj so svoje obveznosti presegle za 14 %, vsekakor najboljše pa je šlo pri uslugah, katerih so za naročnike opravili celo 40 % nad načrtovano vrednostjo.

Ne bo odveč še podatek, da je šlo nekako 29 % v tem obdobju izdelanih orodij v izvoz, da pa je tovarna orodij za ostale organizacije ZP letos izdelala za približno enak odstotek kot lani, torej se razmerje med naročili znotraj ZP Iskra in naročili za zunanje naročnike ni spremenilo.

Kolektiv tovarne orodij v nadaljnjih mesecih želimo čim manj problemov, da bo s svojim prizadevanjem lahko poslovno leto zaključil čim boljše.

-C-

prodajni sektorji. Kljub temu pa je v sili servis sam hodil, kot podaljšana roka prodaje pač, v tovarno po rezervne dele in ni ga bilo sram prositi skoraj kleče; v tovarnah so ga bili že do grla siti.

Prodaja pa je servisu skušala pomagati tako, da mu je budno kontrolirala fakture in delovne naloge in ga karala, kako slabo si zna delo organizirati. Lahko bi mu kdo kaj koristnega svetoval, vendar zaradi velike prodajne naglice in potrebe, za to žal ni bilo časa. Če bi čakal na rezervne dele lepo v vrsti pri topogledni prodaji, bi zaslužil le za rahlo osoljen krop, že omenjena občila pa bi ga takoj pokarala, kot mu gre falotu.

Čas pa je hitel naprej, vzcveteli so prvi TOZD-i, iz tovarne je nastalo veliko modernih tovarn, iz PSO Commerce, v visoki trikotno kvadrasti obliki.

Le iz servisa žal ne bo kaj dosti, ker je že po naravi neugleden, primitiven, umazan, nekako nepotreben se nam zdi vsem skupaj, kajne?

P.K.

Razstava diapozitivov v Radovljici

V radovljiški graščini je bila 2. avgusta ob 18. otvoritev razstave barvnih diapozitivov, ki jo je organiziral radovljiški foto-klub. Člani Foto-kino sekcije Elektromehanike so prijavili 77 diapozitivov in sicer je na razstavi sprejetih od 10 avtorjev 28 diapozitivov naših soudeležencev.

Eden izmed teh je tudi Marjan Ručigaj, ki je po sklepu žirije prejel srebrno medaljo za kolekcijo štirih diapozitivov, Božo Malovrh pa je prejel bronasto medaljo za posamezni diapozitiv.

3. in 5. avgusta ob 19. uri bodo razstavljene diapozitive tudi predvajali.

V. B. R.

Srečanje s prakso

Počitnice so čas svobode, čas neugnane samoiniciative in počitka. Za naše dijake pa je del počitnic srečanje z bodočim delom. Počitniška praksa je del šole, pa ni več šola, ampak delček življenja. V Elektromotorjih so poskusili napraviti počitniško delo čimbolj pestro, čimbolj praktično in koristno.

V vsakem oddelku je določen mentor praktikantom. Ta vsakemu študentu razkaže oddelek, ga seznanja s problematiko pri delu, razloži mu vsaj bistvene stvari o strojih, aparaturah in

utrujala in želeli so sprememb. Da pa le ne bi bilo preveč pusto, je vsak dijak najmanj dvakrat menjal delovno mesto tekom meseca.

V tehnološkem, gospodarskem in finančnem sektorju pa so mentorji dajali praktikantom poleg uvajanja v delo še praktične naloge in v nekaj primerih se je pokazalo, da v nekaj tednih iznajdljiv študent napravi mnogo, precizno in da zna poiskati nenavadno duhovite rešitve. Seveda povsod ni šlo tako gladko, mentorji nikakor niso bili brez dela.

Med odmori pa so imeli „počitniški delavci“ na razpolago nogomet, košarko, badminton, namizni tenis in streljanje. Vsi športni rekviziti so bili redno zasedeni, saj 40 mladih ljudi rabi veliko prostora. Pa tudi delavci v tovarni so bili veseli mladih kolegov ob strojih, na trakovnih in med odmorom. Mladi so vsem prinesli nekoliko svežine. Trije od dvajsetih dni praktičnega dela pa so bili posvečeni teoriji. Dijaki in študentje so se srečali z vsemi vodji družbenopolitičnih organizacij v tovarni: s predsedniki delavskih svetov, predsednikom sindikata, sekretarjem ZB; sekretarjem ZK, predsednikom mladine in predsednikom centralnega delavskega sveta. Direktor tovarne jim je predstavil poslovanje, tehnični vodja pa jih je seznanil s tehnično problematiko. Sekretar podjetja in referent za investicije pa sta peljala praktikante po tovarni in pokazala nove stroje, novo proizvodno halo in vse seznanila z investicijami in vzdrževanjem stavb in naprav. Vodja obrata iz Idrije pa je predstavil idrijsko TOZD in njene uspehe in probleme. En dan pa je bila ekskurzija. Zgodaj zjutraj so odšli zdoma in si najprej ogledali Narodno in univerzitetno knjižnico, ta največji hram učenosti v Sloveniji. Dva univerzitetna profesorja sta kratko in jedrnatno razložila namen in funkcioniranje ustanove in na koncu se pokazala rokopisni oddelek. Vprašanji ni hotelo biti konec. Občudovali so Cankarjev rokopis in njegovo grafično nadarjenost, vsi pa so se ustavili ob rokopisu Prešernovih poezij in ob Aškercjevih stvaritvah.

Druge postaja je bila na Muljavi v Jurčičevi rojstni hiši, seveda so si temeljito ogledali tudi Krjavljevo kočjo in Obrščakovo gostilno znotraj in zunaj.

Krko so sledili skoraj od izvira proti Žužemberku. Tu so se ustavili v Iskrini tovarni kondenzatorjev. Tovariš Leo Gričar jim je temeljito razkazal tovarno in razložil tehnologijo dela ter poslovanje tovarne. Na koncu je vseh 43 udeležencev povabil v menzo na sok in radioamaterjem razdelil kondenzatorje, ki so jih bili res veseli.

Ob Krki so napravili pravcati piknik, s čevapčiči, pivom in brezalkoholnimi pijačami. Preko dolenske metropole – Novega mesta so se odpeljali kopat v Šmarješke toplice in nato domov.

Morda je bilo na tej praksi zanimivo še to, da so se vsi študentje dobili vsak terek v sejni sobi. Referentu za izobraževanje so pokazali dnevnike in se pomenili o tekočih problemih, opravili menjave delovnih mest in povedali pripombe na delo.

Sicer pa bo zanimivo, če sami praktikanti povedo, kako so bili zadovoljni.

LUŽAR JOŽICA, študentka elektrofakultete: Mislim, da je počitniška praksa čas, ko naj bi bodoči delavec ujel dih, harmonijo in takt delovne organizacije. Naša praksa je to v celoti dosegla po praktični in teoretični strani.

OKORN BORIS, dijak TSS, elektro: Mislim, da sem največ dosegel pri delu v montaži. Sestavljal sem kavne mlinčke in mixerje. S sosedom sem se odlično razumel. Prvič sem videl, da je lahko, toda hitro delo po Work Factorju zelo utrudljivo. Zelo sem bil vesel prestavitve v obdelovalnico, saj je enolično delo najtežje.

PORENTA BOJAN, bodoči orodjar: Lepo se mi je zdelo, da so me delovni kolegi sprejeli kakor svojega. Mislim, da sem veliko novega in praktičnega videl in slišal, tako, da sem s prakso popolnoma zadovoljen.

Tale skromen poskus sem opisal zato, da bi pokazal, da je z malo dobre volje lahko napraviti tudi prakso simpatično, razgibano in koristno za študente in tovarno.

K. F.

Skupina letošnjih praktikantov z mentorjem na tovarniškem dvorišču.

Delegati, TOZD in sporazumevanje

Na zadnjem zasedanju skupščine ZP dne 17.7.1974 se je ob obravnavi nakupa zemljišča v Novem gradu za potrebe izgradnje novega velikega rekreacijskega centra za delavce ZP Iskra, primerilo nekaj, kar priča o določeni otroški bolezni Iskrinega uveljavljanja delegatskega sistema odločanja in sporazumevanja v skupščini ZP. Kot sem že nekaj števil nazaj pisal, se moramo prav vsi samoupravljavci navaditi svojih vlog, ter se polno zavedati tudi svojih nalog in svojih pristojnosti pa tudi svojega načina delovanja kot delegati svojih TOZD, oz. delegacij.

Upam, dragi bralci, da vas ne bom dolgočasil čez mero s tem svojim razmišljanjem in s svojimi zaključki. S temi se verjetno ne boste vsi strinjali, vendar je moj namen izključno v tem, da bi dal k vsemu samoupravnemu odločanju in sporazumevanju določen, pa čeprav skromen, pozitiven prispevek k razčiščevanju vloge in pomena delegatskega sistema v ZP Iskra.

Dovolite mi, da navedem nekaj osnovnih izhodišč, na katerih sloni to moje razmišljanje:

1. skupščina ZP združuje delegate vseh TOZD v sestavi ZP
2. skupščina ZP je poglavitno mesto za DOGOVARJANJE vseh TOZD o skupnih zadevah vseh TOZD
3. praviloma v skupščini ZP ne bi smelo prihajati do odločitev po sistemu preglasovanja, temveč po poti soglasja, torej DOGOVORA.
4. menim, da bi se sistema VETA ne smela poslužiti nobena TOZD, še manj delegacija TOZD oz. njen delegat, če določena predlagana odločitev resnično ne bi kršila osnovnih ustavnih pravic TOZD; odločitve oz. stališča TOZD do obravnave problematike morajo torej imeti pozitiven in aktiven pristop in NIKOLI negativen in zaviralen pristop!
5. da bi dosegli uspešnost delovanja delegatskega sistema v zgornjem smislu morajo torej delegacije in delegati imeti dovolj širok manevrski prostor, da se o zadevah, ki so na dnevnem redu z delegati ostalih TOZD pogaja in DOGOVARJA o najboljši sprejemljivi rešitvi ZA VSE TOZD. Če kdaj tedaj v skupščini ZP posamezne TOZD ne bi smele kruto zastopati samo svoje ozke koristi in ne dovoljevati niti milimeterskega odstopanja!

Za kaj torej gre?

Na omenjenem zasedanju skupščine ZP so delegati obravnavali nakup okoli 6 ha zemljišča na Pineti pri Novem gradu za potrebe velikega rekreacijskega centra Iskre. O izbiri kraja ter o samem projektu je bilo zadnjih let že večkrat govora tako na POZP kot na DSZP prejšnjih let (naš časopis je o tem že večkrat pisal in pojasnjeval stališča samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij ZP Iskra), v ta namen je bil lani prodan počitniški dom Iskra na Bledu in občini Novi grad tudi že plačan predujem (ara). Skupščina ZP bi torej morala odobriti nakup zemlje, za katero smo že dali aro, ter Novemu gradu nakazati sredstva, ki smo jih dobili s prodajo PD Bled. Temu predlogu pa so se brezkompromisno uprli delegati nekaterih TOZD (ne vsi)

IEZE in delegat TOZD Biro za industrijski inženiring IRI, glasovanja pa so se vzdržali delegati EMO in delegat ZMAJA in morda še kdo, kar pa ni tako važno, važno pa je to, da NOBENA delegacija ali delegat niso imeli NOBENEGA POOBLASTILA za sporazumevanje in dogovarjanje z delegati drugih TOZD. In to, smatram, je pomanjkljivost naše dose-

danje prakse v Iskri. In še drugo, kar sem ponovno ugotovil ob kratkem obravnavanju te problematike z nekaterimi delegati, ki so se glasovanja vzdržali: prišel sem do ponovnega zaključka:

- delegati so bili slabo seznanjeni s celotno problematiko in so se bolj iz previdnosti kot iz prepričanja glasovanja vzdržali;
- o celotni problematiki so se delegati posvetovali le med seboj, drugi le v okviru svoje delegacije, ne poznam pa nikogar, ki bi celotno problematiko obravnaval s svojimi delavci;
- gradiva ni delegatom v TOZD nihče tolmačil, ne predstavniki skupnih služb delovne organizacije ne ZP, niso vprašali tudi ne svoje politične organizacije za tolačenje ali mnenje, pa tudi zahtevali ga niso, kot mi je znano;
- osebno je bilo mnogim žal, da so se morali vzdržati glasovanja, ker osebno podpirajo ne samo nakup zemlje, temveč tudi izgradnjo centra, saj kam bo pa naš delovni človek, posebno z nizkimi

ISKRA – BATERIJE ZMAJ

Veliko povpraševanje

V zadnjem obdobju, predvsem pa v mesecu juniju smo imeli priložnost videti v proizvodnji povečano aktivnost v montiranju etuijev za ključce. Formirane so bile posamezne skupine na različnih mestih v proizvodnji, kjer so iz polizdelkov finalizirali etuije za prodajo. Kaj je vplivalo na povečano povpraševanje na tržišču po tem artiklu in ali je to trenutni pojav? Zakaj nenadoma in to po daljšem času tolikšno naročilo prodajne službe pripravi dela?

Na ta vprašanja nam je odgovoril vodja prodajne službe Štefan Brulc.

„Kakor je znano, so etuiji za ključce v našem rednem dodatnem programu in smo jih svoječasno uspešno prodajali. Prodaja teh etuijev je prenehala

dohodki, sploh lahko šel na leto vanje, če ne bomo imeli svojih precej večjih kapacitet od obstoječih? ! Iskrinih 26.000 delavcev in njihovi svojci bi še kaj drugega morali imeti in tudi zaslužimo, da imamo, kot samo en počitniški center na morju!

To, tovariši je tisto, kar mi je ob „glasovanju“ na skupščini dalo misliti in sem prišel do spoznanja, da smo na tem začetku poti delegatskega samoupravljanja v Iskri še zelo nerodni, da nam je potrebno veliko prepričevanja in več aktualnih in optimalnih informacij, jasnega in ne preobsežnega gradiva, pa precejšnjo mero aktivnega optimizma, zaupanja v skupne cilje kulture v medsebojnih odnosih ter za nazadnje primerno dozo medsebojne solidarnosti za skupno dobro in koristi večine članov delovne skupnosti ZP Iskra.

Izgleda, da se bomo morali poleg vsega drugega najprej sploh dogovoriti o tem kako se bomo dogovarjali. Na žalost!

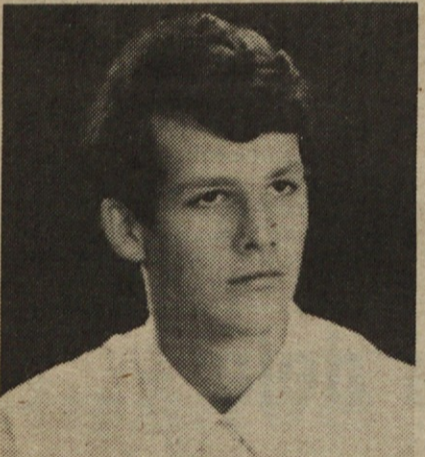
P.S.

Igor Slavc

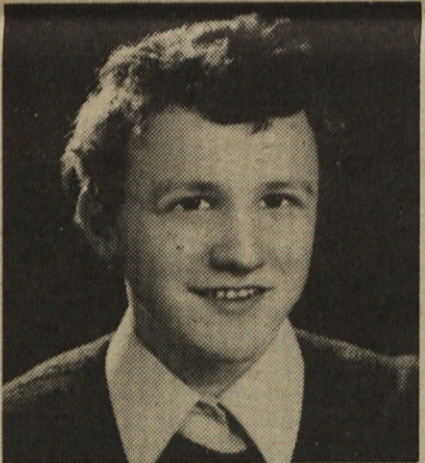
Upam, da bo ta sestavek podžgal tudi druge samoupravljavce k podobnemu razmišljanju in, ki nam bodo posredovali svoja stališča in predloge za nadaljnji razvoj našega samoupravljanja v ZP Iskra.

Jožica Lužar – FZE.

Boris Okarm – TSS.

Bojan Porentar – učenec v gospodarstvu – orodjar.

napravah. Poleg tega praktikantu razkaže tehnično in poslovno dokumentacijo, ki jo uporabljajo pri vsakdanjem delu.

Letos so šli vsi prvoletniki na delovna mesta v proizvodnji, da bi od blizu začutili na „lastni koži“, kako se služi kruh. Namen je bil dosežen, saj so po nekaj dneh zelo radi menjali delovna mesta, enoličnost jih je

ISKRA-INDUSTRIJA ZA TELEKOMUNIKACIJE
ELEKTRONIKO IN ELEKTROMECHANIKO KRANJ

objavlja

prosto delovno mesto
SAMOSTOJNI PREVZEMNI
REFERENT
v nabavni službi proizvodnega
področja

Pogoji: srednja ekonomska
ali komercialna šola ali tehnična
šola elektro smeri s 6-letno
prakso.

Pismene prijave pošljite do
10. avgusta 1974 na kadrovske
oddelke ISKRE-ELEKTRO-
MECHANIKE KRANJ.

APARATI – obrat SVN v Stegnah: Jelena Štefanec, Gordana Kaštigar, Milena Frkal in Marija Leban pri delu.

Koliko je vredna Iskrina zvezda

V prejšnji številki smo pisali o blagovnih znamkah le bolj splošno o njihovem pomenu. Povedali smo, da je bistvena funkcija vsake blagovne znamke ločevanje, oz. razpoznavanje blaga na tržišču. Kupec, oz. potrošnik pozna blago po njegovem „imenu“. To poznavanje „imena“ je tesno povezano s kvaliteto izdelka, ki to ime nosi.

Tudi Iskra ima svojo blagovno znamko, ki jo seveda vsi poznamo. Našo znamenito zvezdo srečamo povsod. In prav o naši zvezdi bo tekla beseda. Radi bi namreč pokazali njeno neprecenljivo „vrednost“, ki si jo je pridobila.

Najprej pa nekaj „formalnih“ podatkov!

V Jugoslaviji je bila zvezda Iskra prijavljena 6. septembra 1962, kot blagovna znamka pa je bila registrirana 8. decembra istega leta.

Kmalu zatem je bila vložena tudi mednarodna prijava, ki je bila dokončno odobrena 21. februarja 1964. Mednarodna prijava obsega naslednje države: ZR Nemčija, DR Nemčija, Avstrija, Belgija, Španija, Francija, Madžarska, Italija, Liechtenstein, ČSSR, Egipt, Luksenburg, Maroko, ČSSR, Nizozemska, Portugalska, Romunija, San Marino, Švica, Tunis in Vietnam.

V vseh naštetih državah (in seveda v SFRJ) sme samo ZP ISKRA uporabljati zvezdo kot blagovno znamko na svojih izdelkih. Združeno podjetje, oz. organizacije v njegovem sestavu imajo torej izključno pravico do uporabe te znamke. No, z veseljem lahko ugotovimo, da smo to izključno pravico kar dobro izkoristili. Počasi, vendar vztrajno smo z označevanjem izdelkov z našo zvezdo dosegli, da je le-ta postala znana in se uveljavila tudi na inozemskih tržiščih. S tem smo šele zares uveljavili našo prisotnost na mednarodnem trgu. To pa hkrati pomeni, da smo si pridobili določen krog odjemalcev, ki pozna naš izdelke in, ki takoj, ko vidi nek Iskrin izdelek, ve, kakšno kvaliteto lahko pravzaprav pričakuje.

In prav tu tiči tista neprecenljiva vrednost naše zvezde. Potrošniki naših izdelkov na osnovi svojih prejšnjih izkušenj natančno vedo, da Iskrini izdelki nudijo ustrezno kvaliteto za svojo ceno; enostavno rečeno, zaupajo izdelkom z označbo Iskra, ker to označbo pač poznajo. Če blagovne znamke potrošniki (ki so zlasti na zahodnem trgu precej zahtevni) ne bi poznali, bi prav gotovo pomišljali ob nakupu, saj ne bi imeli nobene predstave o tem, ali bodo dobili za določeno ceno tudi ustrezno kvaliteto.

Za „dolgoročni“ uspeh je torej bistveno, da je **lastna blagovna znamka**, v našem primeru Iskrina zvezda stalno prisotna na trgu. To je tudi osnovni moto razumne in dolgoročne poslovne politike in tudi pomembna osnova za vključitev v mednarodno delitev dela.

Kot že rečeno, Iskra v svojem razvoju ni pozabila tega pomembnega vidika poslovne in razvojne politike. Upamo si trditi, da je velik delež dosežanega uspešnega razvoja združenega podjetja skrit prav v naši zvezdi, oz. ugledu, ki ga le-ta na trgu uživa. V tem pogledu je Iskra med sorazmerno redkimi delovnimi organizacijami, ki so vodile (oz. vodijo) pravilno poslovno politiko. Pri nas je namreč mnogo podjetij, ki se ne zavedajo pomena blagovnih znamk in zato sicer tudi kvaliteto blago v tujini prodajajo pod tujimi znamkami, ali firmami.

Običajno so to znamke, ali firme poslovnih partnerjev, ki pa prav s tem, da blago naše organizacije prodajajo pod svojim imenom, spravljajo le-to v skorajda „kolonialen“ odnos. Lastnik znamke lahko povsem poljubno postavlja komercialne in druge pogoje našemu proizvajalcu, ki mora, kolikor hoče seveda blago prodati, na te pogoje pristati. Kolikor ne bi soglašal, bi namreč lastnik znamke mirno kupil izdelke drugega proizvajalca, naš proizvajalec pa bi ostal na cedilu. Njegova znamka se pač na trgu še ni pojavila in zato blaga nihče ne pozna, s tem pa so možnosti plasmana majhne, ker so kupci do njih nepoznanih izdelkov nezaupljivi.

Vse to pa seveda kaže, da je treba precej truda za uveljavitev neke blagovne znamke. To je predvsem sorazmerno dolgotrajen proces, ki traja leta in leta. Potrebna so lastna predstavništva v tujini, ki omogočajo plasman blaga z „domačo“ znamko, ali firmo.

Potrebna je dobra propaganda, ki skrbi za nenehno uveljavljanje znamke na trgu, itd.

Iskra je prehodila to težavno pot uveljavljanja svoje zvezde na trgu, tako doma in tudi v tujini. Za zvezdo se skriva celoten ugled naših izdelkov. Poleg tega ima Iskra tudi lastna predstavništva v tujini, kakor tudi propagando, ki skrbi za to, da se naša zvezda pojavi povsod, kjer je treba.

Vse to je veliko jamstvo za naše nadaljnje uspehe, ker imamo zagotovljeno tržišče. Vendar pa bodo uspehi sledili le pod tremi pogoji:

ISKRA – ELEKTROMEHANIKA, KRANJ

V nesreči in težavah nisi sam

Komisija za socialna vprašanja pri izvršnem odboru sindikata Elektromehanike pomaga socialno ogroženim članom sindikata, bolnikom, materam samohranilkam in ostarelim

Znano rekle, da človek šele v nesreči spozna prijatelja, drži tudi za kolektiv Elektromehanike v Kranju. Komisija za socialna vprašanja pri izvršnem odboru njenega sindikata si je zadala humano nalogo, da po svojih močeh poskrbi predvsem za socialno šibke in bolne člane kolektiva. Slednjim posveča precej pozornosti. S pomočjo zdravstvene službe pregleda vsako tromesečje vse bolne člane kolektiva. Člani komisije obiskujejo vse bolnike, ki so v bolnišnicah več kot 15 dni, in tiste, ki se vezani na posteljo zdravijo doma. Vsak tak primer posebej obravnavajo. Bolniki prejmejo ob obisku sopek rož, socialno ogroženi pa tudi finančno pomoč glede na socialno stanje ter težo in trajanje bolezni posameznika. Pri tem se komisija ravna po točno določenih kriterijih, dopoljenih s preverjenimi podatki. Višina pomoči znaša od 400 do 800 N din.

Ob 1. maju in 29. novembru pošljejo čestitke vsem članom kolektiva, ki

1. da bomo še vnaprej širili popularnost naše zvezde

2. da bo zvezda še nadalje, oz. neprestano osnovno ime naših izdelkov

3. da bodo izdelki, ki nosijo našo zvezdo, čim bolj kvalitetni.

Naj zaključimo te vrstice z ugotovitvijo, da morajo biti našete tri točke še naprej vodilo našega nadaljnega razvoja. Ignoriranje gornjih načel bi lahko pomenilo „samomor“ vsega, kar je bilo doseženega in kar bi še lahko dosegli. In prav zato je vrednost naše zvezde neprecenljiva.

B. Pretnar

bolujejo več kot 30 dni, in pa težkim bolnikom. Nujno potrebnim pošljejo še socialno pomoč. V bolnišnici ali na domu obiščejo tudi tiste člane kolektiva, ki jih doleti obratna nezgoda v tovarni. Pri vsakem takem obisku izročijo bolniku tudi šopek cvetja in če se pokaže potreba, tudi socialno pomoč.

Kadar meni zdravstvena služba, da je potrebno članu kolektiva zdravljenje v toplicah, skuša to urediti preko socialnega zavarovanja. Če to ne uspe, posreduje komisija za socialna vprašanja in krije del stroškov takega zdravljenja.

Klimatskega zdravljenja so večinoma najbolj potrebni nekdanji borci NOB. Ti imajo v okviru ZB za ta namen poseben fond.

Tudi materam samohranilkam daje komisija v kritičnih primerih enkratno ali večkratno pomoč glede na stanje, prijavljeno v prošnjah. Letos so se odločili tudi za večjo pomoč socialno šibkim družinam, ki imajo po več otrok ali težko oziroma dolgotrajno bolezen v svojem krogu ali pa če je v taki družini smrten slučaj.

LETOVANJA

Širok delokrog komisije se kaže tudi v prizadevanju za čimboljšo organizacijo letovanja za socialno šibke člane kolektiva. Poleg svojih počitniških domov posreduje zanje tudi prostorske zmogljivosti rekreacijskega centra kranjskega Zavoda za letovanje v Novigradu, počitniškega doma „Niko“ Železniki v Portorožu ter doma ZB na Vodiški planini v pogorju Jelovice. Vse izmene so 10-dnevne. Komisija prispeva na osebo 400 N din in poravna tudi turistično takso.

KRITERIJI

Kriteriji za omenjena letovanja so naslednji:

1. če družina prejema najvišji otroški dodatek (cenzus je trenutno 600 N din na družinskega člana). Takih družin je letos 126. Med njimi so matere samohranilke z enim ali več otroki.

2. če je mati samohranilka, ki prejema osnovni otroški dodatek (povprečje je izpod 900 N din na družinskega člana).

3. če je član kolektiva bolnik, ki ga komisiji predlaga zdravstvena služba in pri katerem povprečje na člana družine ne presega 1500 N din. Med slednjimi je tudi precej članov ZB.

V Iskra – industrija EMO Celje imajo zelo razvito športno dejavnost, prav tako pa se lepo številno mladih članov ukvarja z dejavnostjo ljudske tehnike. Na sliki – go-kart krožek.

SVET IN MI

Kar ustvari človeški duh, ostane človeštvu

Nad pusto pokrajino planeta Zemlje se dviga Sonce. Sprva počasi, sčasoma pa vedno hitreje osvetljuje mrko pokrajino. Dolge sence se vedno bolj krčijo, manjšajo in naposled izginejo. Ozračje je napeto, zadušljivo, nekaj veličastnega se pripravlja. Sonce je že precej visoko. Nekaj kuščarjev bega sem in tja po vročem puščavskem pesku, po zraku se spreletavajo jastrebi in druge ptice roparice. Nekaj ožganih primerkov grmičevja kraso sivkasto pokrajino.

Nenadoma se v daljavi nekaj zablika in zgane. Velik črn avto prihaja vse bliže, za njim se dviga oblak prahu. Potem se ustavi in iz njega izstopijo štirje mošje, dokaj elegantno oblečeni za puščavske razmere. Potem nekaj merijo, vpisujejo podatke v posebne zemljevide, mahajo z rokami in se razgledujejo po pusti pokrajini. Čez čas se odpeljejo. In spet je vse tako kot pred njihovim prihodom – sonce lebdi nad razžarjeno neskončno pokrajino.

Ta navidez nepomembni obisk osamljenega avtomobila v puščavi pa ima za človeštvo ogromen pomen. Na tistem mestu kasneje nastane največje središče, najbolj čudovit kompleks tehnike, kar si jih lahko predstavljamo. S tega oporišča je začel človek posegati po zvezdah. Stroji najrazličnejših vrst se spopadajo s puščavo. Počasi rastejo betonska poslopja in kovinski stolpi. Ti podpirajo rakete do starta. Ves kompleks prepreda ogromen splet cest. V uredništvu tega načrta je bilo vložena veliko denarja in volje. Živel je najbolj fantastičen projekt v zgodovini človeštva. Kraj, kjer se je vse to začelo, leži v najlepšem predelu ZDA, na Floridi. V čast predsednika, ki je sprožil ta veliki mehanizem, se imenuje po njem Cape Kennedy, ali slovensko – Rt Kennedy.

Na cestah je vse živo. Obeta se čudovita predstava. Človeštvo je obrnilo zlato stran svoje zgodovine. Na njej je zapisano: prvi človekov polet na Luno. V poslopju, kjer je kontrola izstrelitve, je vse v znamenju pričakovanja. V klimatiziranem ozračju nekaj sto ljudi preverja ogromno množino sestavnih delov rakete. Sedijo za komandnimi ploščami, na katerih utripajo lučke govore svoj mehanski jezik. Ne menijo se za krhke ljudi na vrhu rakete, ki se bodo za večno vpisali v zgodovino človeštva.

4. četrti kriterij omogoča letovanje z omenjenimi ugodnostmi starim in zaslužnim Iskrašem, ki delajo na težkih delovnih mestih in ki bodo kmalu odšli v pokoj. Tudi tu velja omeniti določeno najnižje povprečje na družinskega člana. To znaša 1500 N din.

Letos pa velja tudi dogovor z vsemi sindikalnimi odbori posameznih TOZD, da socialno najšibkejšim članom kolektiva oni doplačajo ostane stroškov za letovanje. TOZD Števec je za ta humanejši odnos pokazala tolikšno mero razumevanja, da ji gre največje priznanje. Naj omenimo še to, da so vsi, ki so deležni te nesebične tovariške pomoči, komisiji zelo hvaležni za izkazano pomoč. Letos bo v njihovi organizaciji letovalo nekaj čez 200 prijavljenih. Pri tem velja omeniti tudi skrb, da ne bi letovali vsako leto isti prosilci in da bi bila obstoječa finančna sredstva razdeljena čim pravičneje.

Ob koncu naj navedemo še akcijo dodeljevanja finančnih sredstev za nabavo ozimnice socialno šibkim. Tudi tu veljajo kriteriji, dokaj podobni že omenjenima prvima dvema.

Pri organizaciji letovanja in nabavi ozimnice komisiji deloma finančno pomaga tudi socialna komisija pri občinskem sindikalnem svetu.

V.B.R.

ISKRA

Tovarna radijskih sprejemnikov p. o. SEŽANA

razpisuje
prosta delovna mesta za:

1. VODJO KOMERCIALNEGA SEKTORJA (ni reelekcija)

POGOJI:

- visokošolska izobrazba ekonomske ali tehnične smeri z najmanj triletno ustrezno prakso
- višješolska izobrazba enakih smeri z vsaj petletno prakso in aktivno znanje enega izmed svetovnih jezikov, v katerem tovarna posluje s tujino (evropski jeziki)

2. VODJO SEKTORJA TEHNIČNE KONTROLE

POGOJI:

- visokošolska izobrazba elektrotehnične smeri z najmanj 3-letno prakso na ustreznih delovnih mestih
- višješolska izobrazba elektrotehnične smeri z najmanj 5-letno prakso in aktivno znanje enega izmed svetovnih jezikov, v katerem tovarna posluje s tujino (evropski jeziki)

3. VODJO TEHNIČNEGA SEKTORJA

POGOJI:

- visokošolska izobrazba elektrotehnične smeri z vsaj 5-letno prakso na ustreznih delovnih mestih v elektro stroki in znanje vsaj enega tujega jezika, ki ga uporablja tovarna v tehnični literaturi (evropski jeziki)
- višješolska izobrazba elektrotehnične smeri z vsaj 8-letno prakso na ustreznih delovnih mestih elektrostroke in znanje vsaj enega tujega jezika, ki ga uporablja tovarna v tehnični literaturi (evropski jeziki)

4. VODJO OPERATIVNE PRIPRAVE DELA

- visoka ali višja šola ekonomske, tehniške ali organizacijske smeri, 3 leta primere prakse
- srednja šola ekonomske ali tehniške smeri, 8 let primere prakse

5. VODJO RAZVOJNEGA ODDELKA

- visoka ali višja šola elektrotehniške šibkotočne smeri, 3 leta primere prakse

6. VODJO KONSTRUKCIJSKEGA ODDELKA

- visoka ali višja šola strojne ali elektro smeri, 8 let primere prakse
- srednja šola strojne ali elektro smeri, 8 let primere prakse

7. VODJO ODDELKA ZA STUDIJO DELA IN CASOV

- visoka šola tehniške smeri (strojne ali elektro), 4 leta prakse

8. VODJO MERILNICE ELEMENTOV

- visoka ali višja šola elektrotehniške šibkotočne smeri, 1 leto prakse
- srednja šola elektrotehniške smeri, 4 leta primere prakse

9. VODJO ANALITSKEGA ODDELKA

- višja šola ekonomske ali tehniške smeri, 3 leta primere prakse
- srednja šola ekonomske ali tehniške smeri, 8 let primere prakse

10. ORGANIZATORJA

- višja šola za organizacijo dela, 1 leto primere prakse
- višja upravna šola – splošne smeri, 1 leto primere prakse
- višja komercialna šola – računalniška smer, 1 leto primere prakse
- srednja ekonomska šola – 3 leta prakse

11. TEHNOLOGA PANOGE OJAČEVALNIH NAPRAV

- visoka ali višja šola elektro smeri, 3 leta primere prakse
- srednja šola elektro smeri, 8 let primere prakse

12. KONSTRUKTORJA MEH. DELOV OJAČEVALNIH NAPRAV

- srednja šola strojne stroke, 4 leta prakse

13. RAZVIJALCA II

- višja šola elektro smeri, 3 leta prakse
- srednja šola elektro smeri, šibki tok, 4 leta prakse

14. REFERENTA ZA ELEKTROAKUSTIKO PRI OJAČEVALNIH NAPRAVAH

- tehniška srednja šola elektro stroke – šibki tok do 8 let delovnih izkušenj

15. MERILCA TRANSFORMATORJEV

- tehniška srednja šola elektro stroke – šibki tok, 1 leto prakse

16. MOJSTRA II, TRAKU

- delovodska šola, 2 leti prakse
- visoka kvalifikacija, 3 leta prakse
- kvalifikacija in 6-letna praksa

17. PLANERJA NABAVE

- srednja šolska izobrazba ekonomske ali tehniške smeri, 2 leti prakse

18. KV ŠOFERJA B in C KATEGORIJE

- KV voznik B in C kategorije

Na delo v delovno organizacijo vajbimo strojne in elektrotehnične, KV orodjarje, KV strojne ključavničarje, KV brusilce in več NK delavcev.

Vlogo naslovite na Iskra – Tovarna radijskih sprejemnikov p. o. Sežana. Rok za prijavo 15. avg. 1974 oziroma do zasedbe delovnega mesta. Vlogi mora kandidat priložiti dokazila o izpolnjenih pogojih.

ISKRA – IEZE

Skupne strokovne službe
Odbor za medsebojna razmerja

razglašajo

tri prosta delovna mesta za
OPERATERJA NA MDS
(nanašanje podatkov na magnetne trakove)

Pogoji:

- končana osemletka, delo je v dveh izmenah – deloma izključno popoldan – in uspešno opravljen test

Pismene vloge sprejema kadrovska služba, Ljubljana, Stegne 17, 15 dni po objavi razglasa.

Sklepi 7. seje PO Elektromehanike

Poslovni odbor je obravnaval problematiko računskega centra v organizacijskem področju in ugotovil, da so sedanje zmogljivosti centra premajhne glede na potrebe notranje organizacije podjetja, organizacijo obračuna po TOZD in na predvideno širitev podjetja.

Poslovni odbor je zaradi navedenega sklenil predlagati delavskemu svetu podjetja, naj odobri predlog za povečanje računalniških kapacitet, ki bi jih podjetje vzelo v najem pri firmi IBM, in sicer za dobo najmanj dveh let. Skupna najemnina za najeto opremo bi znašala 21.064 dolarjev mesečno.

Poslovni odbor je sprejel na znanje poročilo o doseženi proizvodnji in izvozu v juniju. Podjetje je izpolnilo planske obveznosti s 108 % v vrednosti 140.795,626 din.

Vse tovarne so svoje zadolžitve presegle, razen tovarna TEA, ki je pod planom za 24 %, in tovarna ATC, ki je pod planom za 27,8 %.

Poslovni odbor je bil seznanjen s problemi, ki povzročajo izpad proizvodnje v telefoniji.

Poslovni odbor je obravnaval predlog plana investicij za leto 1974 in ga v neizpremenjeni obliki predlaga delavskemu svetu podjetja v dokončno potrditev.

Investicijski plan predvideva naslednje nabave:

— uvozna oprema	33.447.000 din
— domača oprava	11.566.000 din
— ostale investicije	2.060.000 din
— 2 % prispevka za energetiko	941.000 S k u p a j
	48.014.000 din

Poslovni odbor je obravnaval predlog za razrešitev Jožeta Hujsa dolžnosti glavnega direktorja podjetja, predlog za imenovanje vršilca dolžnosti glavnega direktorja in predlog za imenovanje primordajne komisije. Poslovni odbor zadoljuje družbenopolitične organizacije podjetja, da svoj predlog obrazložijo DS podjetja, ki bo o zadevi dokončno sklepal.

Poslovni odbor je obravnaval predlog uprave podjetja, da je sobota 31. avgusta 1974, delovni dan za Kozjansko, ker zaradi kolektivnih dopustov 13. julija, kot je predlagal Izvršni svet Slovenije, podjetje ne more obratovati.

Predlog za delovni dan za Kozjansko priporoča poslovni odbor v potrditev delavskemu svetu podjetja, s tem, da se pridobe tudi soglasja temeljnih organizacij združenega dela. Poslovni odbor predlaga delavskemu svetu, naj zaradi nujnosti finančne pomoči Kozjanskemu zadolži ekonomsko finančno področje, da v ta namen nakaže ustrezni avans.

Poslovni odbor predlaga delavskemu svetu, da sprejme sklep o nakupu obveznic federacije za letošnje leto, v višini 3.000.000 din. Z obveznicami se bodo v letu 1975 lahko plačevale obveznosti do federacije.

Poslovni odbor je potrdil predlog

za formiranje prodajnih cen za prodajo blaga iz razreda 3, in sicer:

a) Za vso prodajo blaga iz razreda 3 se računajo manipulativni stroški, ki znašajo 10 %-no stopnjo od nabavne vrednosti.

b) Dodatno se za kupljene dele, ki se prodajajo servisnemu sektorju IC kot servisni deli in so izdelani po risbah podjetja, pribije 200 % ostalih stroškov.

c) Za kupljene dele, ki niso izdelani po risbah podjetja, se dodatno pribije 100 % ostalih stroškov.

Poslovni odbor je potrdil pristop k samoupravnemu sporazumu o ustanovitvi samoupravne interesne skupnosti elektrogospodarstva SR Slovenije in pristop k samoupravnemu sporazumu o združevanju v samoupravno interesno skupnost na preskrbovalnem območju elektro Kranj.

V samoupravno interesno skupnost na preskrbovalnem območju Kranj so imenovani naslednji kandidati iz investicijskega področja:

1. Gaber Vinko; 2. Drašler Janez; 3. Jeler Peter

Poslovni odbor je pooblastil Kristana Marjana, direktorja tovarne ATC, da kot delegat zastopa temeljne organizacije združenega dela Elektromehanike na 1. zboru elektroindustrije Gospodarske zbornice Slovenije in ga predlaga kot kandidata za predsednika odbora za elektroindustrijo.

Za člana odbora za sodelovanje z državami SEV pri Gospodarski zbornici Slovenije predlaga poslovni odbor Miheva Aleksandra, pomočnika glavnega direktorja, in obenem tudi za predsednika tega odbora.

Poslovni odbor je odobril, da se iz retencijske kvote podjetja plačajo stroški meritev na telefonskih aparatih ATA 60 B, v višini 1.300 FFr, ki so bile opravljene pri UNION INTER-

NATIONALE DES TELECOMMUNICATIONS, Geneve.

Poslovni odbor je odobril subvencije stanarin v Samskem domu Iskra naslednjim delavcem:

1. Lebar Angelca, TEA — 189 din mesečno
2. Radanović Radosavka, TEA — 155 din mesečno
3. Pregrad Antonija, TEA — 162 din mesečno
4. Lazar Antonija, TEA — 162 din mesečno
5. Kogovšek Stane, ATC — 165 din mesečno
6. Prosenjak Gezo, števci — 165 din mesečno
7. Panjan Janez, TEA — 177 din mesečno
8. Kutnjak Ferdo, števci — 177 din mesečno
9. Ravlič Marija, TEA — 142 din mesečno
10. Šenk Marija, števci — 162 din mesečno

Subvencije veljajo od 1. aprila do 31. decembra 1974. Istočasno je poslovni odbor sprejel sklep odbora za družbeni standard, da so v letošnjem letu upravičeni do subvencije prosilci, ki imajo poprečni OD na člana družine 1.000 din oziroma matere samohranilke 1.200 din.

Poslovni odbor je odobril Pičulinu Miranu iz tovarne ATC, absolutu VTVŠ, 2.000 din prispevka za ogled nekaterih gospodarskih organizacij v Čehoslovaški, Poljski in NDR, ki ga organizira Višja tehniška varnostna šola v Ljubljani.

Poslovni odbor je odobril klubu slovenskih študentov na Dunaju 1.000 din finančne pomoči.

Poslovni odbor ni ugodil prošnji TVD Partizan, Bled, ki prosi za pomoč pri izvedbi tombole.

Poslovni odbor je odobril, da se glavnemu direktorju Jožetu Hujsu ob odhodu iz Elektromehanike podari umetniška slika v vrednosti do 6.000 din.

ISKRA TOVARNA ORODIJ, LJUBLJANA — STEGNE 15

Komisija delavskega sveta za razpis odgovornih delovnih mest na podlagi DS — tovarne, vabi k sodelovanju:

ponovno r a z p i s u j e delovno mesto

VODJE finančno računskega sektorja

Poleg splošnih pogojev se za zasedbo razpisanega delovnega mesta zahtevajo naslednji posebni pogoji:

— da ima kandidat končano visoko izobrazbo ekonomske smeri (ali upravne) in 5 let del. izkušenj na odgovornih mestih v finančni stroki,

— višjo izobrazbo ekonomske ali pravne — upravne smeri in 7 let delovnih izkušenj na odgovornih mestih v finančni stroki.

— srednjo izobrazbo ekon. smeri in 10 let del. izkušenj na odgovornih del. mestih v fin. stroki.

Ponudbe z dokazili o izpolnjevanju razpisanih pogojev pošljite razpisni komisiji Iskra — Tovarna orodij Ljubljana, Stegne 15.

Razpis velja do zasedbe delovnega mesta, vendar najmanj 15 dni od objave.

Odbor za medsebojna razmerja

o b j a v l j a naslednje prosto delovno mesto:

KNJIGOVODJE oseb. dohodka in blagajnika

Poleg splošnih pogojev za zasedbo objavljenih prostih del. mest se zahtevajo naslednji posebni pogoji:

— končana ekonomska srednja šola, 4 leta prakse v fin. stroki ali

— nepopolna srednja šola, tečaj s 6 let prakse v finančni stroki.

Za objavljeno del. mesto je določeno poskusno delo 2 meseca.

Ponudbe na razpis in objave pošljite do 12. avgusta 1974

Informacije po telefonu so možne od 8.8.1974 dalje, od tega dneva dalje se lahko zglasite na razgovor v pisarni splošnega sektorja:

ISKRA — Tovarne orodij
Ljubljana, Stegne 15

Objava velja do zasedbe prostih delovnih mest.

Varstvo pri delu — prva skrb za delovnega človeka

Posledice so vidne na ljudeh

V zadnji številki našega glasila ste lahko zvedeli nekaj več o delu službe za varstvo pri delu v Elektromehaniki. Danes bi rad spregovoril o poškodbah in zdravstvenih okvarah, ki izvirajo iz delovnih pogojev v tovarni, in povzročajo nezaželene posledice na ljudeh, tovarni pa vrsto ekonomskih izgub.

Lani je bilo pri povprečno 6400 zaposlenih v Elektromehaniki registriranih 148 poškodb, ki v celoti izvirajo iz delovnih pogojev. Vendar je to samo del poškodb. Drugi del posledic nezgod so t.i. mikropoškodbe, pri teh delavci so nuden prvi pomoči lahko nadaljujejo z delom. Teh poškodb je vsaj petkrat več. Naj navedem samo nekatere: tujski v očesu 287 primerov, urezi, vbodi in odrgnine 920, prehladi 620, opekline 62 (podatki so iz leta 1973). Nezgod, tj. neplaniranih in nezaželenih dogodkov, ki v sebi nosijo nevarnost poškodb, pa je najmanj trikrat več kot poškodb z bolezensko odsotnostjo in mikropoškodb skupaj. V vrsti poškodb so na prvem mestu poškodbe prstov rok in nog, dalje oči itd.

Delež poškodb je zelo visok prav pri mladih, saj je tretjina poškodovancev iz starostnega razreda do 25 let. V vrsti poškodb so na prvem mestu udarci in zmečkanine, sledijo pa jim vrezi in vbodi. Vse to nam kaže, da je še vedno preveč poseganja rok v „nevarno cono.“ (pomanjkljivo zavarovani strojni deli, manipulacije s kovinskimi deli in predmeti ipd.).

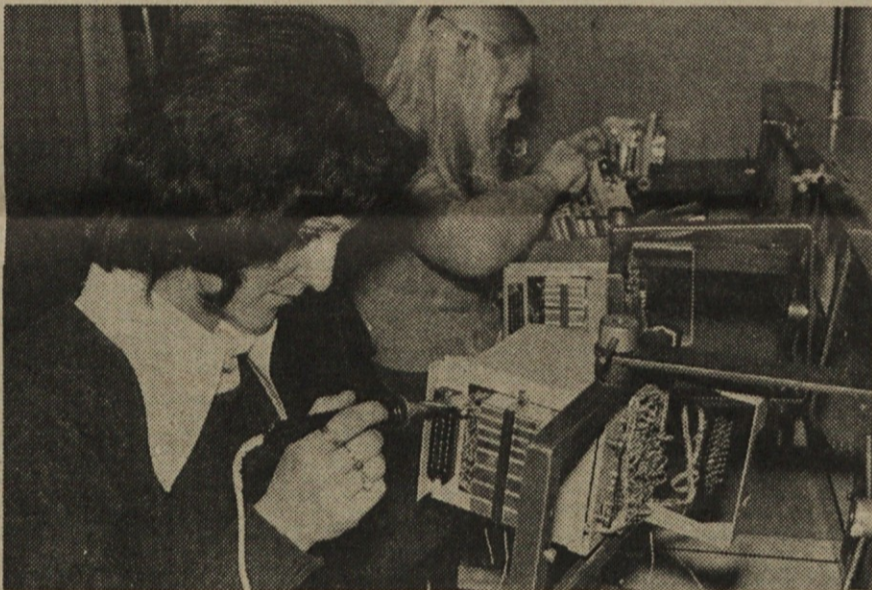
Poglejmo še, kje se kažejo vzroki bolezenske odsotnosti z dela. Le-te vidimo na morbiditetni listi vzrokov obolenj. Poškodbe pri delu in poklicne bolezni v celoti izvirajo iz delovnih pogojev v posamezni TOZD. Potem so tu še obolenja, ki so le delno povezana z delovnimi pogoji: boleznih dihal, kosti, prebavil. Dalje spadajo sem še obolenja srca in ožilja ter psihične in psihonevrološke motnje itd. Drugo grupo tvorijo tista obolenja oziroma vzroki za bolezensko odsotnost, ki so povsem neodvisni od delovnih pogojev npr. porodniški dopusti, nega svojcev, poškodbe doma ipd.

Bolezenska odsotnost je dokaj visoka, saj se giblje okrog 110.000 delovnih dni na leto (boleznih dihal — lani čez 13.000 delovnih dni, boleznih kosti in gibal 12.300, psihonevrološke motnje preko 6000 del. dni itd.).

Vse to kaže, da pri naši tehnologiji in naših delovnih pogojih niso izrazito problematične poškodbe, temveč nevarnost za zdravstvene okvare. Še vedno gledamo na varstvo pri delu preveč HTV-jevsko, ko so bila prizadevanja usmerjena zgolj na poškodbe.

Vidimo tudi, da na 2/3 vse bolezenske odsotnosti z dela vplivajo v celoti ali delno prav neprimerni delovni pogoji. Delež bolezenske odsotnosti je možno zmanjšati z dejavnostjo varstva pri delu v širšem smislu, v katerega so poleg tehničnih ukrepov vključeni še organizacijski, kadrovske, izobraževalni, socialni in drugi ukrepi. Prav to pa je eden izmed neposrednih ciljev službe za varstvo pri delu v Elektromehaniki Kranj.

Alojz Boc

Posnetek iz obrata Elektromehanike na Blejski Dobravi. Cveta Hasanbegović in Dragica Brus marljivo že od leta 1971 delata pri spajkanju žičnih oblik. Delo ju veseli in sta z njim zadovoljni.

PROBLEM PREHRANE

To in ono iz Iskra — EMO

Delovna organizacija Iskra — EMO Celje še do danes ni imela možnosti, da bi si postavila lasten objekt družbene prehrane. Pri vsem tem je najbolj žalostno to, da je EMO največje celjsko podjetje, brez urejene prehrane pa je tako okoli 3.600 delavcev.

V EMO se nekateri jezijo predvsem na zgraditev objekta družbene prehrane samopostrežne restavracije Gaberje, ki deluje v okviru Kmetijskega kombinata Hmezad Žalec. Ta objekt je bil zgrajen leta 1962, pobudo zanj pa je dala celjska občina. Restavracijo so takrat postavili z namenom, da bi skrbelo za malice in kosila za mnoge celjske delovne organizacije. Denar za graditev objekta je prispevalo več delovnih organizacij. EMO je takrat dal okoli 35 milijonov starih dinarjev, kar je bila za tiste čase kar precejšnja vsota.

Nekateri delavci v EMO zdaj pravijo, da takratno vodstvo podjetja ni pomislilo, da je treba vzporedno z graditvijo objekta družbene prehrane Gaberje, zgraditi tudi centralno jedilnico v podjetju in urediti prevoz toplih malic. Da ne bo pomote — prevoz imajo v menažkah, kar je, kot nekateri

pravijo, že prava zgodovinska znamenitost.

Medtem pa v podjetju pripravljajo hladne obroke malice, ki je večkrat celo boljši od toplega.

Delavke in delavci v EMO imajo na razpolago tri vrste malic, in sicer hladne, tople in dietne, ki si jih lahko vsak dan sproti naročajo po želji. V tovarniškem prostoru imajo urejeno tudi kantino in čajnico, v katerih si lahko kupijo malico sami.

V EMO imajo urejen tudi sistem delitve močnejše hrane. Na vseh delovnih mestih, kjer opravljajo zdravju škodljivo delo, so sprejeli interne pravilnike za izdajo tako imenovane močnejše hrane kot so mleko, čaj, jogurt ipd. Dnevno razdelijo okoli 250 litrov mleka in 400 litrov čaja, poleti pa lahko delavci namesto mleka vzamejo tudi jogurt.

Z delitvijo močnejše hrane so v EMO delavci zadovoljni, zaradi tega, ker nimajo svoje kuhinje in jedilnice pa je padlo že več pikrih besed. Sedanje vodstvo v Iskra — EMO se zavzema za zgraditev lastnega objekta družbene prehrane, tako da bodo tudi ta problem verjetno kmalu rešili.

Glede na letne oddihe obveščamo cenjene bralce, da bo današnji številki sledila 10. t. m. še štev. 29, nato pa bomo prihodnjic izšli s 30. številko šele 24. avgusta.

ISKRA
Industrija za telekomunikacije
elektroniko in elektromehaniko
KRANJ

Za izvajanje razvojnih nalog na področjih:

- raziskav in razvoja novih elektronskih in elektromehanskih komponent
- projektiranja elektronskih vezij in naprav
- razvoja elektronskih telefonskih central
- razvoja in aplikacij procesnih računalniških sistemov na področje telekomunikacij
- programiranja procesnih računskih sistemov na področje telekomunikacij
- programiranja procesnih računalnikov za krmiljenje telefonskih central

VABIMO K SODELOVANJU

- strokovnjake z visoko, višjo in srednjo izobrazbo s področja elektronike
- strokovnjake z visoko, višjo in srednjo izobrazbo strojne stroke
- za delovno področje programiranja pa tudi STROKOVNJAKE z visoko, višjo in srednjo izobrazbo ekonomske smeri, ter zaključeno gimnazijo

Pogoji za sprejem:

- uspešno opravljen test
- zaželeno je znanje angleškega jezika
- praksa na sorodnih delovnih mestih je zaželena, ni pa pogoj.

Delovna mesta so v razvoju, ki je lociran v tovari VEGA Ljubljana, Kotnikova 18.

Vsem sodelavcem nudimo poleg zanimivega dela tudi možnost napredovanja in strokovnega izpopolnjevanja, kakor tudi izrednega šolanja na višjih in visokih solah, vključno podiplomski študij.

Vaše cenjene ponudbe pošljite na naslov:

ISKRA — ELEKTROMECHANIKA, kadrovske področje, Kranj, Savska loka 4.

**DOPIŠUJTE
V ISKRO**

Ivan Razboršek

Spoznal sem ga na poti v Celje. Kamor se je peljal zaradi organiziranja razstave likovnikov in fotoamaterjev ob Dnevu Iskre. Po tem službenem potovanju pa sva se srečala še večkrat, tako da sem ga res dobro spoznal. O Ivanu Razboršku bi zdaj lahko napisal celo knjigo, saj bi pisal o človeku, ki je že sam po sebi, kot temu pravimo, odprta knjiga; in v tej knjigi izstopajo skromnost, ljubezen do sočloveka in delavnost. Ti trije elementi so najbolj značilni za Ivana Razborška, čeprav bi lahko našli tudi druge, na primer idealizem.

Ivan Razboršek se je rodil slovenskim staršem v Skopju, v Slovenijo pa se je preselil pred 20. leti. Od tedaj se intenzivno bavi z zbiranjem elementov in motivov slovenskih ljudskih ornamentov in z izdelavo osnutkov in risb z originalnimi elementi na lesene krožnike s tempera barvo. V Ljubljani ima precejšnjo možnost za uspešno zbiranje in risanje, saj je prišel v neposredni stik z etnografskimi izdelki in ornamentiko.

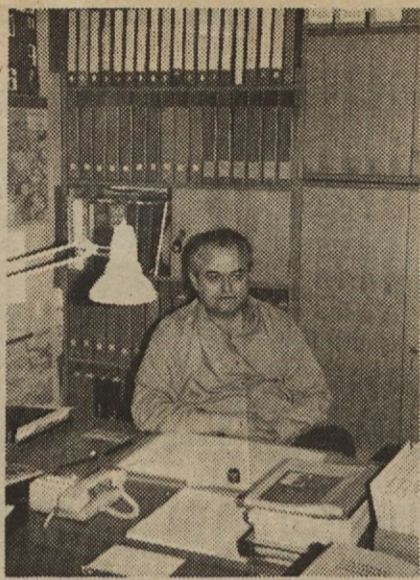
Najbolj ga vsekakor privlači ljudski ornament, in to kot element in motiv. Doslej je s potrpežljivim iskanjem in vztrajnostjo zbral že več kot 5.000 originalnih elementov in motivov ter precej slik in literature.

Njegov vzornik je umetnik Maksim Gaspari. Z njim se je prvič „seznanil“ v čitanki, ki je bila okrašena s slovenskimi ornamentami, ki jih je narisal ta naš umetnik. Njegove slike in ornamentiko je preštudiral in kopiral ter začel risati prve motive kot voščilnice. Na vsej tej trnovi poti odkrivanja slovenskih ornamentov, ki se je začela prav z občudovanjem Gasparijevih slik, je Ivanu Razboršku pomagala njegova soproga Marija.

Razen etnografskega materiala proučuje Ivan Razboršek tudi gradivo o različnih tehnikah risanja in tiskanje. Tako pridobljeno znanje je potem preizkušal na keramiki, emajlu, steklu in lesu, začel pa je risati tudi na tekstilu.

Za svoje izdelke je dobil na tujem že številna priznanja, največ uspehov pa je vsekakor požel v domovini.

Ivan Razboršek je zaposlen pri Iskra Commerce – Marketing v službi za raziskavo tržišča. Pravi, da v svojem delu še ni dal tistega kar bi lahko in moral dati, čeprav se trudi kolikor le more. Služba za raziskavo tržišča bi po njegovem mnenju morala imeti

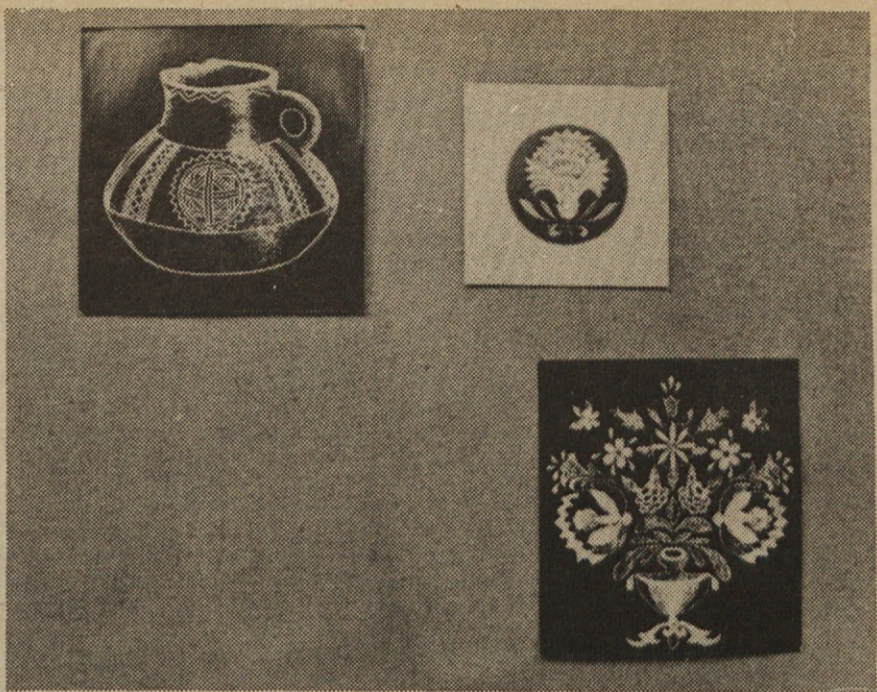
boljšo dokumentacijo oz. — po domače rečeno — banko podatkov.

Poleg službe, zbiranja ornamentike in slikanja se aktivno vključuje tudi v planinsko dejavnost, propagando pri Zvezi borcev, eden njegovih glavnih ciljev v tem trenutku pa je ta, da bi

Iskrine likovnike čimbolj organiziral. Pravi, da ima za vse to dovolj energije in moči.

V želji, da bi spoznal ornamentiko jugoslovanskih in drugih slovanskih narodov, je začel zbirati elemente, motive in literaturo teh narodov. Pred 10. leti pa je začel zbirati tudi ornamentiko ostalih narodov tako, da zbira vso ornamentiko do katere pride. V kolikor mu čas dopušča, skuša najti zvezo med ornamentiko raznih narodov, posebej pa našo ornamentiko z ornamentiko teh narodov.

Navdušeni in neutrudljivi zbiralec naših narodnih ornamentov Razboršek pravi: „Mislim, da ni na svetu države, ki bi imela tako raznoliko in bogato folkloro in običaje kot narodi Jugoslavije. Ornamentika jugoslovanskih narodov je tako obsežna, da je ne more posameznik vso in detajlno obdelati, posebno, če to dela v svojem prostem času. Zato sem se odločil, da bom predvsem zbiral slovensko ornamentiko, ostalo pa kolikor zmorem. Srčno si želim posvetiti se samo ornamentiki — to je pa žal nemogoče.“

Z razstave naših likovnikov v Celju — del eksponatov Iva Razborška.

PISMA BRALCEV

Z letovanja v Poreču

Letoviško mesto Poreč obišče vsako leto vedno več turistov. Tam ima svoj dom tudi Počitniška skupnost v ZP Iskra. Njegova zmogljivost je približno 60 ležišč. To je seveda malo, zato je Počitniška skupnost za čas glavne sezone posredovala tudi zasebne sobe, ki pa so dražje in za dom večji strošek.

V času od 5.7. — 15.7. je bil dom polno zaseden s člani in svojci iz kolektivov ZP Iskra. Družba je bila zelo živahna. Veliko nas je v tem kraju letovalo že prej. Vreme nam je bilo ves čas naklonjeno tako, da smo se lahko veliko sončili in kopali.

Za žejo so bile v zalogi bifeja brezalkoholne in alkoholne pijače, med katerimi ni manjkalo briške, vipavske in istrske kapljice. Hrana je bila tudi prijetno pestra, za kar gre velika zasługa upravniku Stanetu Fortuni. Pohvaliti pa želim tudi kuharice za okusno pripravljena jedila.

Tudi Toneta ne smem pozabiti! Mnogi člani ZP Iskra ga dobro poznajo kot specialista za pečenje na ražnju. Da mu ta naslov upravičeno pripada, je bilo še posebno očitno v večernih urah. Terasa se je napolnila z domačini in tujimi gosti, željnimi specialitet na ražnju.

Želel pa bi opozoriti Počitniško skupnost v Ljubljani, naj bo v bodoče pri delitvi sob bolj pazljiva. Zakaj? Prijavil sem namreč štiri polne penzije, dobil pa sobo s tremi posteljami. Z receptorjem sva ugotovila, da je dobila V. S. iz IEZE Pržan za tri penzije (tri osebe) sobo št. 1 s petimi posteljami. Ko sva z receptorjem stopila do omenjene družine s prošnjo, da bi zamenjali sobi, na to ni pristala. Kasneje se je izkazalo, da zato, ker bodoči zet (neprijavljen) ob obisku ne bi imel postelje!

Sicer pa osebju doma v Poreču vse priznanje in zahvala, da smo se kljub temu v času počitnic imeli lepo!

Marjan Batistič,
Avtoelektrika, Nova Gorica

PRIPIS UPRAVE PSI

Tovarna Avtoelektrika Nova Gorica je imela že pred pričetkom sezone dodeljeno točno število sob po imenah in številu ležišč. Kadar je bilo prijavljeno več oseb za letovanje kot je ležišč v sobi, smo poskušali sobo zamenjati, vendar vselej to ni bilo mogoče, posebno v prvih izmenah ne, ker smo zelo pozno dobili seznam letovalcev in so bile ostale napotnice že odposlane. Kar se pa neprijavljenih dopustnikov tiče, so pa stvar svojecev, čeprav smo posebno letos opozarjali člane delovnih kolektivov, da smejo letovati v sobah samo prijavljeni družinski člani. Glede sobe, ki ni bila polno zasedena, pa lahko rečemo, da ni bila v tisti izmeni edina in če bi zainteresirani iz Nove Gorice pravočasno sporočili, da potrebuje več ležišč, bi mu verjetno ustregli tako, kot smo mnogim drugim.

ISKRA
TOVARNA
BATERIJ
LJUBLJANA, Šmartinska 28

razpisuje
prosto delovno mesto

VODJE splošno-kadrovskega
sektorja

Poleg splošnih pogojev mora kandidat izpolnjevati še naslednje:

visoka ali višja šolska izobrazba pravne, organizacijske ali druge družboslovne smeri in 5 let delovnih izkušenj na strokovno samostojnem ali vodilnem delovnem mestu na enakem ali podobnem delovnem področju;

imeti mora ustrezne vodstvene in organizacijske sposobnosti in moralno politične kvalitete, ki zagotavljajo uspešno delo in razvijanje samoupravnih odnosov.

Če se odločite, da se prijavite na naš razpis, vas vabimo, da nam do vključno 15. avgusta 1974 pošljete prijavo s kratkim življenjepisom, dokazilom o izobrazbi in nekaznovanju ter kratkim opisom dosedanjega dela.

SREČANJE S KOROŠKIMI PLANINCI

Planinska sekcija ISKRA Elektromehanika organizira v nedeljo, 18. avgusta 1974, srečanje s koroškimi planinci na Bleščeči planini (1243 m), kjer je koča slovenskega planinskega društva Celovec in turo na vrh Kepe 2143 m.

Odhod avtobusa bo zjutraj ob 5. uri izpred kina Center, čez Ljubelj, po Rožni dolini mimo Št. Jakoba do Kopejne. Od tu dalje peš skupaj s koroškimi Slovenci do Berta kočje in na Kepo ter povratek čez Bleščečo planino v dolino ter po Ziljski dolini čez Podkorensko sedlo. V koči na Bleščeči planini bo mogoče dobiti enolončnico, tu bo tudi nekoliko daljši postanek. (V kolikor bo čas dopuščal, bo ob povratku ogled Vrbskega jezera).

Pot ne bo posebno zahtevna, razen pod vrhom. Hoje bo skupaj približno 8 ur. Udeleženci morajo vzeti s seboj veljavni potni list ter primerno obleko, obutev in nekaj hrane.

Vodja izleta bo ZVONE SNOJ iz TOZD „Vega“. Prijave sprejemajo: Štefka Mrak, GPP ERO, tel.: 29-53, lahko pa tudi Zvone Snój za „Vego“, Vinko Golmajer za Lipnico in Dušan Pirc za ATC, do vključno 12. avgusta 1974. Prispevek k stroškom izleta je za člane P.S. Elektromehanike in člane PD ZP ISKRA, zaposlene v Elektromehaniki, 10,00 din, za ostale pa 50,00 din in ga je treba vplačati ob prijavi.

Izlet na Jalovec

Planinska sekcija ISKRA Elektromehanika organizira in vabi na planinski izlet na Jalovec, ki je prav gotovo najbolj drzna in najlepša gora Julijskih Alp.

Odhod iz Kranja bo v petek, 9. avgusta 1974, ob 16,15 uri izpred kina Center, do Vršiča, kjer bomo preспали. Drugo jutro, 10. avgusta zarana bo odhod na Jalovec, 2643 m, nato povratek preko Ozebnika v Tamar, kjer bo čakal avtobus. Vodja izleta bo Peter Leban.

Izlet bo precej zahteven in je primeren le za izkušene planince. Hoje bo približno 10 ur. Udeleženci morajo vzeti s seboj planinsko opremo, hrano, planinsko legitimacijo.

Prijave sprejema tov. Mrak Štefka GPP ERO telefon 29-53, lahko pa tudi tov. Snój Zvone za Vego, Golmajer Vinko za Lipnico in Pirc Dušan za ATC do vključno 5. avgusta 1974. Prispevek k stroškom izleta je za člane P.S. Elektromehanike in člane PD ZP ISKRA zaposlene v Elektromehaniki 20,00 din, za ostale pa 60,00 din in ga je treba vplačati ob prijavi.

V A B L J E N I !

Vsi občani Kranja hodijo v gore

S to parolo se je v Kranju pričela akcija stalnih — lažjih izletov v gore. Izleti bodo enodnevni ob sobotah in pod strokovnim vodstvom. V ta namen bo na razpolago brezplačen prevoz vseh udeležencev s „planinskim avtobusom“, z odhodom izpred kina Center ob 7,15 in povratkom v Kranj med 17. in 18. uro.

Ta oblika izleta je nekaj sobotni trim v čistem zraku. Tov. Ekar Franc, zaposlen pri IC, kot idejni pobudnik organiziranja množičnih pohodov v gore za vsakogar pod enakimi pogoji — meni, da je ta oblika eden prvih tovrstnih poskusov pri nas in da je to pristop k temeljitemu prepotrebemu aktivnemu rekreiranju.

Prvi izlet bo v soboto, 27. 7. 1974, in sicer do Kališča, oziroma na Storžič za tiste, ki že imajo vsaj nekaj kondicije. Udeleženci bodo prihajali na zborna mesta, brez kakršnihkoli predhodnih prijav. Avtobus jih bo nato odpeljal brezplačno do izhodišča točke in jih zvečer spet čakal na dogovorjenem mestu. Udeleženci bodo skrbeli le za primerno obutev in obleko ter hrano, saj bo zagotovljeno tudi strokovno vodstvo in varovanje.

Za realizacijo te akcije so aktivno sodelovali: TTKS SO Kranj — odbor za športno rekreacijo, PD Kranj in CREINA, ki je z razumevanjem iskala kombinacije, kako čim ceneje in

terminsko prilagoditi oziroma organizirati „Planinski avtobus“.

Vsekakor je ta akcija vredna pozdrava, kateri se pridružuje tudi Planinska sekcija ISKRA Elektromehanika Kranj, ki želi opozoriti člane kolektiva na lepo ugodnost. Posamezni člani sekcije bodo v akciji sodelovali kot vodje izletov ali varovalci, zato se bodo člani — udeleženci Elektromehanike na izletih lahko počutili kot domačini. Izleti bodo torej vsako soboto v drug kraj oz. gorski svet, razen če bo slabo vreme, ker bo v tem primeru izlet naslednjo soboto.

Stalne objave izletov bodo v oglasni omarici PD Kranj, sekcija pa se bo prizadevala, da bo kolektiv Elektromehanike pravočasno obveščen o posameznem izletu in sicer preko oglasne deske pri glavnem vratarju in v hodniku ob vhodu v preventivno ambulanto in banko ter po možnosti preko ostalih sredstev obveščanja.

Zatorej ne oklevajte, pridružite se planincem in akciji „Vsi občani Kranja hodijo v gore“, ker izleti ne bodo zahtevni in zato primerni prav za vsakega.

Lp

Planinski izlet na Ojstrico

PLANINSKO DRUŠTVO ISKRA PRIREJA DVODNEVNI IZLET NA OJSTRICO

v soboto, 10., in nedeljo, 11. avgusta 1974.

Udeleženci se bodo zbrali ob 9.45 na avtobusni postaji v Ljubljani, od koder se bodo z rednim avtobusom odpeljali do Rogovilca. Od tu bodo nadaljevali pot po Robanovem kotu do Korošice, kjer bodo preспали. Približno 6 ur hoje. Naslednje jutro se bodo udeleženci izleta povzpeli na Ojstrico, nato pa ali čez Planjavo na Kamniško sedlo in v Kamniško Bistrico, ali nazaj na Korošico, čez Seraj pesek na Belo in potem v Kamniško Bistrico.

Prijave sprejema: Planinsko društvo Iskra, Ljubljana, Trg Prekomorskih brigad 1/IV, tel. 57-969.

Prispevek za člane je 40 din, za nečlane 80 din, za otroke do 18 let starosti 20 din. Tehnični vodja izleta bo tov. Marovec iz IRI, tel. 20-341.

Iz 36. številke »Pavlihe«

DELAVSKA DRUŽINA ODHAJA NA POČITNICE NA MORJE.

KRIŽANKA ZA RAZVEDRILLO

Vodoravno: 1. kratica za pol kvalificiran, 3. odklon, odstopanje, 11. poleg pilota vodi letalo, 18. komunistična partija, 20. kratica za irsko republikansko armado, 22. afriška država (orig.), 23. tip Iskrinih črnobelih TV sprejemnikov, 25. lovsko območje, 26. darilo, 27. večanje, 29. posledica duševne ali telesne preobremenitve, 31. spremlja strel, 32. strojilo, 33. japonski smučarski skakalec, 34. palestinska boginja plodnosti (množ.), 36. kamboški general, ki je izvedel državni udar proti Sihanuku, 38. otroška obramba, 39. veliko potniško letalo, 41. srbsko moško ime, 42. Rijeka, 44. hitra smrt, 46. kratica za našo tovarno elektronskih naprav, 47. začetnici priimka in imena slov. pesnika (Pesmi štirih), 48. očak, 49. začetnici imena in priimka slov. slikarke, 51. žensko ime, 54. zimska nevsječnost na cesti, 56. ruski glasbenik, folklorist, 58. neznanec, 59. že umrli znani slov. otroški zdravnik, 61. univerzitetno mesto na Švedskem, 63. vrtinčasti tok ob letečem letalu, 64. fiziološka, 65. čez, prek, 66. tovarna v Celju, 68. splet las, 70. zlahtni plin, 71. slov. šahovski vele mojster, 72. poljski pridelek, 73. čistilno sredstvo, 74. zmagovalka na lepotnem tekmovanju, 75. del ladje, 76. okraj. moško ime, 78. muslimansko sveto mesto, 80. mesto v Makedoniji, 83. skandinavsko moško ime, 85. ilovica, 86. pianina v Kamniških alpah, 88. iglavec, 90. vrsta črnobelih filmov, 93. žensko ime, 94. grška črka, 95. mesto na Peloponezu, 96. del vlaka, 98. kirurška igla, 100. kem. znak za aktinon, 101. majhne rečice, 102. ples, zabava, 103. hiter tek, 105. platini sorodna kovina, 107. poslovitev, 109. holandski slikar in grafik (Striaen), 111. kratka vest, 113. menjačica, 115. naš voditelj, 116. južno romunska pokrajina, 117. gorovje na severovzhodu Brazilije, 119. janež, 120. Talisova pijača, 121. rojstno mesto Karla Marxa, 122. opna, kozica, 124. del kolesarske dirke, 126. ženski pevski glas, 127. egipčansko božanstvo, 128. naša industrija v Celju, 129. otok v Jadranskem morju, 131. hrvatski petrol, 132. vprašalnica, 133. naplačilo, 135. olimpijske igre.

Navpično: 1. geometrijsko telo, 2. značilna slovenska pokrajina, 4. začetnici imena in priimka slov. in jugosl. politika, 5. človekovo vodilo,

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19					
20		21		22				23		24			25					26					
27			28		29			30		31			32				33						
34				35				36		37			38			39		40					
		41				42	43		44			45		46			47		48				
49	50		51		52			53		54		55			56		57		58				
59		60		61				62		63			64						65				
66			67					68		69				70					71				
		72						73						74					75				
76					77		78					79		80		81		82		83		84	
85				86		87				88		89		90		91		92		93			
94			95							96			97		98				99		100		
			101							102			103		104		105				106		
107	108						109		110				111		112				113			114	
115						116							117					118		119			
120						121						122		123			124			125		126	
127						128			129		130		131			132			133		134		135

6. zanimanje, nagnjenost, 7. gorovje v sev. Afriki, 8. mesto v Franciji, 9. domača pritrdilnica, 10. nemški slikar, pesnik in kipar (Hans), 11. nedoločni zaimek, 12. igralna karta, 13. azijska država, 14. dedna zasnova, 15. letalec, 16. moško ime, 17. zlato v francoščini, 18. vrsta čolnov, 19. hrvaški januar, 21. žensko ime, 24. sestavni del atoma, 26. obdobje, era, 28. živalska noga, 30. brezalkoholna pijača, 32. glas, zvok, 33. koliba, 35. vrsta juhe, 37. skrčen svet, 38. oznaka za reakcijska letala, 40. okončina, 43. moško ime, 45. del obleke, 46. atletska disciplina, 47. ulov, 50. kos lesa, 51. kratica za Norveško, Portugalsko in Avstrijo, 53. preživnina, 55. lunina faza, 56. trgovec na debelo, 57. okrajšava za neznane leteče predmete, 58. prenehanje želje po obstajanju, 60. trop živine, 62. grška pokrajina, 64. stisnjene roke, 65. godalo, 67. del

6. zanimanje, nagnjenost, 7. gorovje v sev. Afriki, 8. mesto v Franciji, 9. domača pritrdilnica, 10. nemški slikar, pesnik in kipar (Hans), 11. nedoločni zaimek, 12. igralna karta, 13. azijska država, 14. dedna zasnova, 15. letalec, 16. moško ime, 17. zlato v francoščini, 18. vrsta čolnov, 19. hrvaški januar, 21. žensko ime, 24. sestavni del atoma, 26. obdobje, era, 28. živalska noga, 30. brezalkoholna pijača, 32. glas, zvok, 33. koliba, 35. vrsta juhe, 37. skrčen svet, 38. oznaka za reakcijska letala, 40. okončina, 43. moško ime, 45. del obleke, 46. atletska disciplina, 47. ulov, 50. kos lesa, 51. kratica za Norveško, Portugalsko in Avstrijo, 53. preživnina, 55. lunina faza, 56. trgovec na debelo, 57. okrajšava za neznane leteče predmete, 58. prenehanje želje po obstajanju, 60. trop živine, 62. grška pokrajina, 64. stisnjene roke, 65. godalo, 67. del

Rešitev križanke za razvedrilo

Vodoravno: KR - NAPOVEDAN - PERISKOPI - UM - REK - CEPIN - SELEN - TORBA - EMI - ELAN - RODEO - MIK - TAMAR - VRAN - SEMAFOR - JLA - ORK - VIKINGI - ANO - NA - ERA - INA - ZA - ELA - IZ - ARTIST - AMEBA - POTOPA - KA - CAR - DIKTAT - IST - PARADA - DIM - ESTA - ABAK - MORA - POLA - MINA - LIRA - PAKA - SAMO - KENT - RENI - KOČA - REVA - RI - SENECA - SVATA - NORICA - TE - STREME - IVA - IDI - SESKOK - KOLUT - OSARIJ - PANETA - ANALI - OBED - KNIPING - AMORALA - ILIČ - ROD - KATJA - GESTA - ATIKA - AKA - UD - SOD - ATE - RAI - AZI - ITA - AN - PEDAL - IDA - SLE - ŠTOLA - CERAR - ANODA -

OSAMA - ASTRA.
Navpično: KRESNICE - RELEAC - PERO - OPORNIK - VID - ENEJ - AS - NEM - PEK - EN - ITAK - SOM - KRAVATA - OBRI - PA - UMAG - MINIRAMA - KAMA - LIK - ERNA - NANA - OLE - TRA - VILA - FORD - ARA - ONA - KEPA - ASTA - AMI - IBT - ZORA - ZASMEHI - TIP - TABLETA - EST - PARACIN - ODA - KILOVAT - RTINA - TAINE - POKOL - DOMET - ANT - KRI - MAK - PAR - KARAKORUM - DANE - RECESIJA - ŠVAJGER - OTIPATI - AREALI - ICKA - STUD - SVING - ADANA - AONI - SLED - IRI - INO - KALA - OBOD - APATIN - ERAZEM - LIKA - KADAR - AKITA - KODA - SAD - ATOS - SER - EDO - ALA - ALT - PE - AD - SS - AR.

V himalajski odpravi tudi Iskraš

Prihodnji mesec bo krenila v Nepal jugoslovanska himalajska odprava, v kateri bo tudi magister ing. strojništva Franc Jeromen iz Ljubljane. Zaposlen je kot projektant v Tovarni industrijske opreme Lesce, delovno mesto pa ima na IRI.

12 alpinistov, 2 zdravnik, vodja odprave in dva novinarja bodo iz Ljubljane krenili 5. avgusta, in to najprej z vlakom do Rima, nato do Bombaya in Calcute za letalom, iz Calcute do Nepala pa z vlakom. Nato jih čaka še en dan vožnje s tovornjaki, potem pa se bo začelo približno 200 km hoje do baznega taborišča, ki bo na višini okoli 5.000 m.

Za nas „normalne državljane“ je to že izredna višina, toda zavedati se moramo, da v Nepal živijo ljudje še na višini 4.000 m in da tam še vedno kar gosta vegetacija, saj leži Nepal precej južneje kot pa Slovenija.

S Francem Jeromonem se pozna že dalj časa, saj sva oba navdušena ljubitelja jadrnanja na vodi, tega, da je med najboljšimi slovenskimi alpinisti, pa nisem vedel. Kot že rečeno, je magister in inženir strojništva, pri Iskri pa je zaposlen že 10 let, torej vse od diplome.

„Kar se same hoje in hribov tiče,“ je začel pripovedovati Iskrin Himalajec, „naj povem, da sta me navdušila oče in stric, ko sem bil še majhen. S plezanjem sem se začel ukvarjati v študentskih letih, ko sem vstopil v Akademsko planinsko društvo in se kmalu potem alpinizma

tudi oprijel. S plezarijo se ukvarjam že okoli 12 let, v tem času pa sem opravil okoli 150 vzponov vseh težavnostnih stopenj. Največ sem plezal po slovenskih in tudi jugoslovanskih hribovih, veliko pa še v Švici, Franciji, Avstriji in drugod.“

Še bolj kot to, ga zanimajo odprave. Leta 1968 je odšel na prvo - na Ararat v Turčijo. Takrat so mimo grede obiskali tudi Taurus. Pozneje se je udeležil še odprave na Lofote, otočje na skrajnem severnem Norveškem, za Lofoti pa je prišel na vrsto najvišji vrh v Sovjetski zvezi - Pik komunizma v Pamirju. Tam so Sovjeti leta 1972 organizirali večji mednarodni tabor, ki so se ga udeležili tudi jugoslovanski alpinisti. Pik komunizma je visok 7.495 m, nanj pa se je skupaj še z enim Jugoslovanom povzpel tudi Franc Jeromen. Naš sogovornik je bil pozneje tudi na

drugih odpravah, med njimi tudi na pogorju Hoggar sredi Sahare.

Himalaja je velikanska. Kam je jugoslovanska odprava točno namenjena?

„Naš cilj je 7.902 m visoki Kangbačen.“

To ime se mi zdi pa precej znano. Ali niso na tej gori že bili jugoslovanski alpinisti?

„Na njej še ne, toda blizu vrha pa. Leta 1965 je skušala naša odprava osvojiti to še popolnoma neodkrito goro. Takratnim jugoslovanskim Himalajcem je po hudih naporih uspelo odkriti pravo pot, bolje rečeno pravo smer do vrha tega velikana, takrat pa jim je zmanjkalo moči, opreme in denarja, tako da so se morali obrniti, ne da bi osvojili vrh.“

Na Kangbačen torej še ni stopila človeška noga. Kaj misliš, ali bo vam uspelo?

„Možno je, da tudi mi ne bomo uspeli, saj so na Kangbačenu izredno „dasi“ vremenske razmere. Kljub

temu pa sem prepričan, da so vsi drugi pogoji za uspeh.“

Takšna odprava je precej draga stvar.

„Stala bo, izredno grobo rečeno, okoli milijon 500 tisoč dinarjev, od te vsote smo velik del porabili za nakup opreme. Precej so nam pomagala tudi jugoslovanska podjetja, med njimi se je izkazala tudi Iskra, in sicer s primopredajnimi postajami. Zveza med posameznimi tabori na takšni gori kot je Kangbačen, je izredno pomembna. Če zveza odpove, lahko nastanejo katastrofalne posledice.“

V Nepal greste torej z letalom. Kaj pa oprema?

„Vožnja z letalom je nujno potrebna zaradi pomanjkanja časa, oprema pa je že nekaj časa v Calcuti. Tja jo je z Reke odpeljala okoli Afrike, saj je Suez še vedno zaprt, neka jugoslovanska ladja. Iz Calcute jo bo v Nepal prepeljalo zastopništvo jugoslovanskega podjetja Intertrade.“

Biratnagar v skrajnem vzhodnem delu Nepala bo zadnje mesto, do katerega se bo himalajska odprava pripeljala, nato pa jo bo čakalo približno 200 km peš poti. V Biratnagaru bodo s tovornjaka razložili tudi vso opremo, od tam naprej pa jo bodo nosili nosači - drugače žal ne gre. Pot do kraja, kjer bodo postavili bazno taborišče - teh 200 km bodo prehodili v približno 20 dneh. Večkrat se bodo morali povzpeli na višino čez 3.000 m, se ponovno spustiti na okoli 500 m, prečkati deroče reke ipd. Verjetno jim bodo rekli povzročile velikanske težave, saj so zdaj zaradi monsunskega dežja izredno visoke in deroče. Na poti tudi dostikrat ne bo mostov... „S seboj bomo vzeli okoli 8 ton opreme, ki jo bo nosilo okoli 250 nosačev.“

Kje pa boste dobili takšno veliko število nosačev?

„Ne bo težko, ker je v Nepal standard obupno nizek in plačilo, ki ga dobijo nosači, je za njih pravo bogastvo.“

Koliko pa dobijo nosači na dan?

„Priznati moram, da izredno, izredno malo - okoli dolar na dan. Za njih je to dober zaslužek. Mi jim damo dolar na dan, za hrano in prenočišče pa morajo skrbeti sami.“

Himalajska odprava se bo torej začela 5. avgusta, trajala pa bo dobre tri mesece in pol. Upajmo, da bodo jugoslovanski alpinisti, med njimi tudi naš Iskraš Franc Jeromen, uspeli, uspeh pa bo že to, če se bodo živi in zdravi vrtili domov. Želimo jim srečno pot.

Lado Drobež

ZAHVALA

Ob smrti moje drage mame

MARIJE MARENK

se iskreno zahvaljujem sodelavcem v oddelku TR ATC za podarjeni venec, denarno pomoč in izraze sožalja.

Hčerka Marija Ormež

ZAHVALA

Ob težki in prerani izgubi moje žene

CVETE

se najtopleje zahvaljujem delovnim tovarišem iz skupnih služb ZP Iskra za izraženo sožalje, venec in denarno pomoč.

Drago Cenčič

Štirje člani jugoslovanske himalajske odprave: drugi z desne Iskraš Franc Jeromen.

ISKRA - tovarna radijskih sprejemnikov, Sežana (Sprejemniki) ima kolektivni dopust do 11. avgusta. Normalno delo se bo spet začelo 12. avgusta 1974.